

Antti Ojala

MAAN ÄÄRIIN ASTI

Lähetysoppitunnit

Opinnäytetyö

CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Huhtikuu 2014

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö	Aika	Tekijä/tekijät
Humanistinen ja kasvatustieteiden yksikkö, Ylivieskan yksikkö	Huhtikuu 2014	Antti Ojala
Koulutusohjelma		
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi		
MAAN ÄÄRIIN ASTI. Lähetysoppitunnit		
Työn ohjaaja	Sivumäärä	
KT Reetta Leppälä	48+ 30	
Työelämäohjaaja		
Erityisnuorisotyönohjaaja, lähetys sihteeri Hannele Aho		
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli esitellä toiminnallisilla menetelmillä lähetystyötä sekä Ylivieskan seurakunnan nimikkokohteita ja -lähettejä. Toisena tavoitteena oli tuottaa valmis tuntisuunnitelma ja materiaalia, jotka auttavat lähetys sihteeriä työssään. Suunnittelin oppitunnit alakoulun 4.-6.-luokkalaisille.</p> <p>Oppitunnit toteutettiin kahdella alakoululla. Ensimmäisellä kokeilukerralla havaittiin, että työssä toteutettu rumpuaskartelu oli syytä muuttaa helpommin toteutettavaksi. Lisäksi käännohjeissa oli liian vähän kirjoitustilaa. Toisella kerralla nämä epäkohdat oli korjattu.</p> <p>Palautteiden ja havaintojen perusteella tehtävät sopivat aiheeseen, mutta vaativat muutoksia käytännön järjestelyissä sekä tehtävien järjestyksen muuttamista tuntisuunnitelmassa, jotta kokonaisuus toimisi. Käytännön kokeilujen avulla saatiin selville tarvittavat muutokset, jotta tuntisuunnitelmasta saatiin toimiva. Toiminnallisten menetelmien avulla lasten oli helpompi ymmärtää auttamistyön merkitys sekä asettua hädän alla elävien lasten rooliin.</p>		
Asiasana		
Alakoulu, kansainvälinen diakonia, kristillinen kasvatustieteiden yksikkö, lähetystyö, opetus, peruskoulu, seurakunta, uskonto,		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date April 2014	Author Antti Ojala
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis TO THE EDGE OF THE WORLD. Lessons about missionary work.		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä	Pages 48+30	
Supervisor Detached youth worker, missionary secretary Hannele Aho		
<p>The main goal of this thesis was to introduce missionary work, the countries and missionary workers supported by Ylivieska parish, using active methods. The secondary goal was to provide a plan for the lessons and material, which would help the work of mission secretary. The lessons were planned for 4th-6th graders.</p> <p>The lessons were held in two elementary schools. Observations from the first test lesson suggested that the tin drum that was crafted during the lessons should be made easier to craft. In addition, there was not enough space for writing in the translation exercise. These faults were fixed for the second test lesson.</p> <p>On basis of the feedback and observations the exercises were suitable for the subject, but needed changes in practical arrangements and in the arrangement of the lesson plan. With the help of the practical tests the parts that needed to be improved were found. The lesson plan was reformed into a functional form. With the help of active methods it was easier for the children to understand the importance of assistance work and also to identify with the children living in despair.</p>		
Key words Christian education, elementary school, international diaconial work, missionary work, parish, primary school, religion, teaching,		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	4
3 LÄHETYSTYÖ JA KANSAINVÄLINEN DIAKONIA	6
3.1 Lähetystyö.....	6
3.2 Kansainvälinen diakonia.....	8
4 LAPSEN KEHITYS 7-12-VUOTIAANA	11
4.1 Vanhempien vaikutus lapsen kehitykseen.....	11
4.2 Lapsen uskonnollinen kehitys.....	13
4.3 7-12-vuotiaan jumalakuva.....	16
5 KRISTILLINEN KASVATUS	22
5.1 Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet.....	23
5.2 Kristillinen kasvatus koulussa.....	26
5.3 Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä.....	28
6 MAAN ÄÄRIIN OPPITUNNIT	31
6.1 Oppituntien suunnittelu.....	31
6.2 Yhteenveto toiminnallisesta osuudesta.....	33
6.3 Itsearviointi.....	35
6.4 Palaute Ojakylän koululta.....	37
6.5 Palaute Päivärinnan koululta.....	39
7 POHDINTA	41
LÄHTEET	44

LIITTEET

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on oppituntikokonaisuus lähetyskasvatuksen käyttöön. Lähetystyö on jokaisen seurakuntalaisen ja koko kirkon yhteinen tehtävä. Valitettavan usein lähetystyöhön osallistuvat aktiivit ovat iäkkäitä henkilöitä, nuoret eivät juurikaan osallistu toimintaan. Kodeissa tapahtuva kristillinen kasvatus on vähentynyt, ja ihmiset ovat vieraantuneet kirkon opetuksesta ja sanomasta. Paikka paikoin ihmiset ovat vieraantuneet lähetystyön käsitteestä, mistä johtuen ihmisiä on hankala saada mukaan lähetystyöhön liittyvään toimintaan tai tapahtumiin. Elämme globaalissa maailmassa, jossa kansainväliset asiat vaikuttavat meidän arkeemme.

Lähetyssihteerien työaika on rajallinen, eikä aina välttämättä löydy aikaa suunnitella lähetysoppitunteja. Opinnäytetyöni valmiin tuntisuunnitelman avulla lähetyssihteerin on helpompi pitää oppitunteja ja tehdä lähetystyötä tunnetummaksi. Seurakunnan ja koulun välinen yhteistyö vahvistuu, kun järjestetään lähetystyönoppitunteja kouluissa. Varhainen tieto kansainvälisistä asioista ja maailman tilanteesta auttavat lasta kasvamaan maailmankansalaiseksi. Toivon, että työni avulla tavoitetaan heitä, jotka eivät ole aikaisemmin kuulleet lähetystyöstä. On hienoa, jos työni avulla vaikutetaan ihmisten käsitykseen kirkon työstä ja saadaan uusia ihmisiä kiinnostumaan toiminnasta.

Työn hankkeistaja on Ylivieskan seurakunta. Työ sisältää toiminnallisen tuntisuunnitelman, jonka avulla voidaan pitää oppitunteja lähetystyöstä (LIITE 4). Opinnäytetyöni tarkoituksena on toiminnallisten menetelmien avulla kertoa lähetystyöstä sekä esitellä Ylivieskan seurakunnan tukemia nimikkokohteita ja –nimikkolähettejä (LIITE 5). Nimikkokohteiden esittely oli hankkeistajan toive. Työn avulla nimikkokohteet saavat ikään kuin kasvot ja oppilaat tietävät mihin

lähetystyöhön lahjoitetut varat kotiseurakunnassa käytetään ja mitä niillä tuetaan. Uskon, että tieto oman seurakunnan tukemista kohteista auttaa samastumaan ja ymmärtämään avun merkityksen paremmin.

Aiheesta on tehty aiemmin opinnäytetöitä. Jumalan luomia me kaikki – opinnäytetyö koostuu tuntisuunnitelmista eri vuosiluokille, ikäkehitys huomioon ottaen. Työn oppituntisuunnitelmat ovat hyödynnettävissä samoissa kouluissa joka toinen vuosi. Oppitunnit on rakennettu Suomen Lähetysseuran havainnollistamismateriaalien ympärille. (Levijoki-Laakso & Palola 2009.) Menkää ja tehkää- opinnäytetyö sisältää lähetyskasvatuksen käyttöön tarkoitetun kansion. Kansion ohjelmat on suunniteltu lähetysleirin käyttöön. (Koppelomäki & Vuolle 2007.) Nouse ja kiidä!- produktio on leirille suunniteltu toiminnallinen lähetyskasvatuksen käyttöön tehty opinnäytetyö. Produktiossa esitellään lähetystyöaiheisen leiripäivän ohjelmatarjonta. (Luukas & Riitto 2006.)

Merkittävin ero aiemmin tehtyihin töihin on se, että työni on rakentunut paikallisen seurakunnan nimikkokohteiden ja –lähettien ympärille. Olen hyödyntänyt nimikkolähettien kirjeitä oppituntien opetuksessa, jotta oppilaat saisivat tietoa tehdystä työstä. Oppitunnit on suunniteltu yhden henkilön toteutettavaksi niin materiaaleiltaan kuin myös sisällöiltään. Oppitunteilla tarvittava rekvisiitta mahtuu kahteen isoon laatikkoon. Oppitunteja pystytään pitämään milloin vain, kun materiaalit ovat seurakunnan itsensä hallussa. Tällöin seurakunta ei ole riippuvainen toimitusajoista tai materiaalien saatavuudesta.

Toiminta rakennettiin toteutettavaksi koulupäivän aikana koulussa. Lähetysoppitunnit auttavat kasvatuskumppanuudessa sekä syventävät seurakunnan ja koulujen välistä yhteistyötä entisestään. Vierailu antaa hyvän pohjan aiheen jatkokäsittelylle. Vaikka työ toteutettiin koulussa, se on

toteutettavissa myös muissa ympäristöissä, mikäli käytössä on riittävän iso tila, johon tarvittava rekvisiitta ja materiaalit saadaan laitettua esille.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Ensimmäisenä kehittämistehtävänä oli toimivan toiminnallisen oppituntikokonaisuuden luominen alakouluikäisille. Lähdin liikkeelle kysymyksestä, kuinka luoda toiminnallinen oppituntikokonaisuus lähetyskasvatuksesta alakoululaisille. Toiminnallisuuden yksi tärkeimmistä ominaisuuksista on konkreettisuus. Kristinuskon vahva symbolimaailma on monitulkintainen, jonka ymmärtäminen voi olla toisinaan vaikeaa. Toiminnallisen kasvatuksen aikana eletään todeksi opetettavaa asiaa. Pelkkä teoria ei auta kristinuskon vaikeiden asioiden omaksumisessa, vaan tarvitaan kokeilua, harjoittelua, tutustumista ja osallistumista. (Räsänen 2008, 299.)

Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia pitävät sisällään asioita, jotka ovat havainnollistettavissa toiminnan kautta. Alakouluikäisenä lapsen ajattelu kehittyy konkreettisesta kohti abstraktia ajattelua. Varhaisessa vaiheessa hankalat käsitteet, kuten kuvakieli ja vertauskuvat, ymmärretään kirjaimellisesti. Käsitteiden tulkinta voi olla luovaa, jolloin niistä syntyy mielikuvia. Mielikuvat voivat poiketa täysin käsitteiden alkuperäisestä merkityksestä. Pahimmassa tapauksessa mielikuvasta voi muodostua väärinkäsitys, joka voi olla jopa pelottava. (Jarasto & Sinervo 1998, 36.) Tämän vuoksi käsitteiden selittäminen on tärkeää, ettei niistä muodostu lapselle vääränlaisia mielikuvia. Yleensä lähetyskohteissa ihmiset elävät hädän keskellä. Suunnittelussa oli kiinnitettävä huomiota siihen, että sisältö ei painotu pelkästään hätään, vaan mukana on myös toivon ja auttamisen näkökulma. Tällöin lapselle ei jää asiasta pelottavaa mielikuvaa.

Toisena kehittämistehtävänä oli sopivien työskentelymenetelmien löytäminen oppitunneille. Menetelmiä valitessani pohdin, kuinka tutustuttaa varhaisnuori lähetystyöhön ja lähetyskohteisiin. Hankkeistajani toive oli, että lähetyskohteet

tulisivat toiminnan aikana tutuiksi. Tieto lähetyskohteista ja tehdystä työstä voivat herättää varhaisnuoren mielenkiinnon lähetystyötä kohtaan. Ajattelun kehityksen myötä varhaisnuori alkaa entistä enemmän ajattella eettisiä ja moraalisia asioita. Luonnonkatastrofit, sodat ja maailmalla vallitseva hätä kiinnostavat, erityisesti heidän kohtalonsa, jotka ovat selviytyneet katastrofeista. Opinnäytetyön materiaalien tarkoitus on vastata näihin pohdintoihin, joita varhaisnuoret saattavat miettiä.

3 LÄHETYSTYÖ JA KANSAINVÄLINEN DIAKONIA

Koko kirkon yhteiseen lähetystehtävään kuuluu palvelu ja julistus, eli diakonia ja lähetys. Yhdessä lähetystehtävässä on siis kaksi puolta. Kristuksen lähetyskäsky antaa perustelun sanalliselle julistukselle ja Hänen oma esimerkkinsä palvelusta on perustelu lähimmäisenrakkauden viemisestä eteenpäin. Tämän takia lähetystyö ja kansainvälinen diakonia kuuluvat yhteen. (Kirkon lähetystehtävä 2004, 17.) On silti tarpeellista selvittää lähetystyön ja kansainvälisen diakonian eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä.

3.1 Lähetystyö

Lähetystyön tarkoituksena on ollut viedä evankeliumia sinne, missä sitä ei ole aikaisemmin tunnettu. Lähetystyötä on perusteltu Jeesuksen antamalla lähetyskäskyllä. On kuitenkin tiedostettu se, että lähetystyö perustuu koko Raamattuun. Jumalan sanaa ei ole tarkoitettu millekään yksittäiselle ryhmälle, vaan se kuuluu kaikille. Pelastuksen lupaus koskettaa jokaista ihmistä ”maan ääriin asti.” (Ahonen 2003, 74–75.)

Käsite ”maan ääret” esiintyy useasti Uudessa Testamentissa, mutta sitä on käytetty myös Vanhassa Testamentissa, muun muassa Jesajan kirjassa ja Psalmeissa. Myös Jeesuksen lähetyskäskyssä sekä Apostolien teoissa esiintyy käsite ”maan ääret.” Perinteisesti sen on ajateltu tarkoittavan maapallon jokaista kolkkaa, mutta nykyaikana tuo vanha käsite on saanut uuden merkityksen. ”Maan ääriä” ei pystytä määrittämään tarkasti, vaan voidaan ajatella, että tuo termi velvoittaa ihmistä menemään kaikkialle kaikkina aikoina. (Ahonen 2003, 74–75.)

Kristinuskon luonteeseen on alusta alkaen kuulunut laajenemiseen perustuva ajattelu. Sanoma Jeesuksesta levisi laajalle alueelle ensimmäisen vuosituhannen aikana. Viime vuosisadan aikana lähetystyö oli onnistunutta. Kristinuskoko levisi niin, että lähestulkoon jokaisesta maasta löytyy kristillinen kirkko. (Ahonen 2012, 104–106.) Nykyaikana haasteena on kristinuskon raja-alueiden löytäminen. Maantieteellisin perustein uusia alueita on hankala etsiä, sillä lähes jokaisesta maasta löytyy kristillinen kirkko. Kirkko on nykyaikana globaali. Hyvin monet ovat kuitenkin vieraantuneet kristinuskon sanomasta, vaikka he asuvat kristinuskon vaikutusalueella. Kirkko ei voi hylätä vieraantuneita ihmisiä, vaan he ovat yksi nykyaikaisen lähetysten kohderyhmistä. Evankeliumin vieminen ”maan ääriin asti” edellyttää kristinuskosta vieraantuneiden kohtaamista. (Ahonen 2012, 106–107.)

Lähetystyön tarkoituksena on viedä sanomaa Jumalan rakkaudesta eteenpäin. Kristittyjen seuraajien todistusta ei voida verrata Kristuksen pelastustyöhön, mutta lähetystehtävä on jatkumo Jumalan omalle lähetykselle. (Ahonen 2000, 69.) Evankeliumi ja palvelu eivät ole yksittäisiä työmuotoja, vaan ne kuuluvat kirkon tehtävään. Kirkon on huolehdittava lähetystehtävän toteuttamisesta, jotta Kristuksen evankeliumi säilyy. (Kirkon lähetystehtävä 2004, 17.) Seurakunnan jäsenet ovat velvoitettuja edistämään lähetystyötä seurakunnissa. Seurakuntien lähetystyön toiminnasta määritellään tarkemmin lähetystyön johtosäännössä, jonka vahvistaa kirkko- tai seurakuntaneuvosto. (Kirkkojärjestys 4:4§.)

Lähetystehtävän luonne on aikojen saatossa saanut uusia muotoja. Nykyaikana julistus ja palvelu kohdistuvat myös omiin jäseniin, heihin jotka ovat vieraantuneet kristinuskosta tai jotka kärsivät hädässä (Kirkon lähetystehtävä 2004, 18). Seurakunnat tekevät yhteistyötä lähetysjärjestöjen kanssa. Yhteistyön kautta seurakunnat toteuttavat käytännössä lähetysvastuutaan. Lähetysjärjestöjen

toiminta perustuu seurakuntien tukeen. Kirkon lähetysjärjestöt ja Kirkon Ulkomaanapu ovat kansainvälisiä toimijoita, jotka noudattavat työssään kirkon tunnustusta ja ekumeenisiä sopimuksia. (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja 2010, 10–11.)

Seurakuntien rakenteesta riippuen lähetystyötä johtaa kirkko- tai seurakuntaneuvosto. Yleensä kirkkovaltuusto asettaa neuvoston tueksi lähetystyön johtokunnan. Seurakuntien lähetystehtävän järjestämisestä ja johtamisesta vastaa yleensä teologi. Käytännössä teologien rinnalle tarvitaan ammattilaisia, jotka ovat erikoistuneita tehtävään. Yleensä he ovat lähetyssihteereitä. (Kirkon lähetystehtävä 2004, 20.)

Lähetyssihteerin tehtävä on huolehtia siitä, että seurakunnassa järjestetään lähetyskasvatusta, johon kuuluvat ihmisoikeudet, tasa-arvo ja suvaitsevaisuus. Lähetyssihteerin pitää esillä seurakunnan lähetyskohteita ja työmuotoja esimerkiksi kouluvierailujen, tapahtumien ja näyttelyiden yhteydessä. Esillä ovat erityisesti ne kohteet, joita seurakunta on sitoutunut tukemaan lähetysjärjestöjen kanssa sovitussa nimikkosopimuksessa. Sopimuksessa on sovittu summasta, jolla kohdetta tai lähettä tuetaan vuosittain. Varat kerätään osittain vapaaehtoisista lahjoituksista, myyjäisistä tai tapahtumista. (Myllymäki 2004, 71.)

3.2 Kansainvälinen diakonia

Diakonia on toimintaa, joka keskittyy ihmisten tarpeisiin. Avun kohteena voivat olla yksilöt tai ryhmät. Esimerkiksi köyhyys voi koskettaa koko yhteiskuntaa tai vain tiettyjä yhteiskunnan jäseniä. Avun luonne riippuu ongelmien laajuudesta. On olemassa lyhytaikaisia ja pitkäaikaisia tavoitteita ongelmien voittamiseksi.

Jeesuksen vertaus Laupiaasta samarialaisesta sisältää esimerkit diakonian tavasta toimia. Ensin kohdataan ongelma ja tullaan tietoiseksi sen vaikutuksista. Seuraavaksi keskitytään välittömään auttamiseen, jotta auttamisprosessi pääsee alkuun. Viimeisenä keskitytään kuntoutumiseen, samalla varautuen siihen, että apua tarvitaan tulevaisuudessakin. Huomiota on myös osoitettava hädän juuriin ja laajempaan kontekstiin. (Diakonia in context: Transformation, Reconciliation, Empowerment 2009, 40–42.)

Kansainvälinen diakonia sai alkunsa kirkkojen välisestä avusta. Kun kirkot alkoivat ymmärtää maailmassa vallitsevan suuren epätasa-arvoisuuden laajuuden, oli aika ryhtyä toimeen. Palvelutoimintaa, jota edellytti kristillinen rakkaus, ryhdyttiin järjestämään. (Malkavaara 2007, 208.) Se, haluaisiko autettava evankeliumin julistuksen, ei saa olla auttamisen perusteena. Jos diakonia on evankelioimisen apuväline, hätä jää toissijaiseksi. Auttajan tulisi keskittyä ihmisen hätään vastaamiseen. On muistettava, että palvelu on myös julistusta. Kun kirkko suorittaa palvelua Jeesuksen esimerkin mukaisesti, ylösnousemuksen voima tulee esille. Palvelu muuttaa ihmisten elämää. Ihminen voi vapautua sorrosta, köyhyydestä tai sairaudesta. Tällöin ihminen tulee kirjaimellisesti evankeloiduksi eli vapautetuksi. (Häkkinen 2007, 216.)

Nykymaailmassa kaikkiin paikallisiin tapahtumiin vaikuttavat kansainväliset asiat. Globaalit, uskonnolliset, taloudelliset, poliittiset ja kulttuuriset asiat ovat globalisaation vaikutuksen takia hyvin herkkiä muutoksille. Muutokset voivat olla niin positiivisia ja negatiivisia. Globalisaation ja kehittyneen viestintäteknologian avulla ihmisten tietoisuuteen on helpompi saada tietoa sosiaalisesta eriarvoisuudesta ja ihmisten kärsimyksestä ympäri maailman. Asioihin pystytään tarttumaan nopeammin ja apua saadaan helpommin perille. (Diakonia in context: Transformation, Reconciliation, Empowerment 2009, 13.)

Maailmassa on paljon epätasa-arvoisuutta. On paljon tilanteita, jotka vaativat siltojen rakentamista kirkon sisä- ja ulkopuolelle. Maailmalla ihmiset joutuvat syrjityiksi ja yhteisöjen ulkopuolelle. Esimerkiksi HIViä ja AIDSia sairastavat voivat joutua sairautensa takia syrjinnän uhreiksi. Lapset eivät saa koulutusta, koska vanhemmat ovat köyhiä. Naiset joutuvat elämään väkivallan uhan alla. Näiden kaikkien ihmisten äänet eivät aina tule kuulluiksi. Kirkko toimii globaalisti ja diakonisella tavalla auttaakseen näitä ihmisiä. (Diakonia in context: Transformation, Reconciliation, Empowerment 2009, 47.)

Jumala on antanut ihmisille vastuullisen tehtävän huolehtia luomakunnasta. Jokainen ihminen on luotu Jumalan kuvaksi. Diakoninen toiminta vahvistaa tämän näkemyksen ja pyrkii tuottamaan mahdollisuuksia toteuttaa tätä vastuullista tehtävää. Ihminen pyrkii olemaan Jumalan yhteistyökumppani huolenpidossa ja luomakunnan rakastamisessa. Diakonia nostaa esille epäoikeudenmukaisuutta ja toimii väliin menijänä. Konkreettiset aloitteet ja projektit ovat työkaluja, joilla rakennetaan oikeudenmukaisempaa ja kestävämpää yhteiskuntaa. (Diakonia in context: Transformation, Reconciliation, Empowerment 2009, 25, 47.)

Kirkon missio eli tehtävä koostuu lähetyksestä ja kansainvälisestä diakoniasta. Ne voivat vaikuttaa samankaltaisilta, mutta ne ovat lähtökohdiltaan erilaisia. Eroa kuvastaa se, että toiminnassaan lähetystyö kysyy, kuka ei ole vielä kristitty. Kansainvälinen diakonia taas pohtii, kuka on hädässä. Yhdessä ne tukevat toisiaan ja edesauttavat kirkon tehtävää. Lähimmäisen auttamisen perusteena ei tule olla autettavan halukkuus vastaanottaa julistusta. Ihmisen hätä jää toissijaiseksi, jos auttaja keskittyy julistukseen. (Häkkinen 2007, 216.)

4 LAPSEN KEHITYS 7-12-VUOTIAANA

Oppituntien suunnittelua ja pitämistä helpottaa tieto lapsen kehityksen vaiheista. On aivan eri asia pitää oppituntia seitsemänvuotiaalle kuin 12-vuotiaalle. Kehitys vaikuttaa oppimismahdollisuuksiin sekä käytettäviin opetusmenetelmiin. Siksi selvitinkin erilaisia teorioita lapsen kehityksestä, jotta pystyin suunnittelemaan oppituntien sisällön. Vaikka opinnäytetyöni on suunnattu ja toteutettu 4.-6.-luokkalaisille on silti tärkeä tietää, millaisia piirteitä aikaisemmassa kehitysvaiheissa on ollut. Jokainen lapsi kehittyy yksilöllisesti omaan tahtiinsa, joten ryhmässä voi olla eri tasoisia lapsia. Tämä on hyvä tiedostaa opetuksessa.

Alakoulua aloittava lapsi ja yläkouluikää lähestyvä varhaisnuori eroavat kehitykseltään ja persoonallisuudeltaan suuresti toisistaan. Kasvu ja kehittyminen ovat yksilöllisiä. On erotettavissa erilaisia vaiheita kehityksessä. Jokaisessa vaiheessa on mukana myös edellisen vaiheen piirteitä. Näiden vaiheiden tiedostaminen auttaa kasvatuksellisen toiminnan suunnittelua. (Kallioniemi 2010, 130.)

4.1 Vanhempien vaikutus lapsen kehitykseen

Lapsi kiintyy vanhempiinsa. Biologinen side lapsen ja vanhemman välillä on lähtökohta, joka vaikuttaa lapseen. Lapsi alkaa matkia henkilöitä, joihin hän on kiintynyt, mikä mahdollistaa mallista oppimisen. Vanhempien käytös voi vaikuttaa epäsuorasti lapseen. Esimerkiksi sukupuoliroolit opitaan pääasiassa vanhemmilta. Vanhempien antama malli työnteosta, aloitteellisuudesta ja yrittämisestä heijastuu lapseen. Asenteet ja arvot opitaan vanhempien mallista,

vaikka joskus vanhemmilla ei ole aikomustakaan opettaa niitä lapsille. (Hurme 2003, 148–149.)

Vanhempien toiminta kasvattajina on monipuolista. He voivat toimia mahdollistajina ja vahvistajina, mutta myös näiden vastakohtina, rajoittavina ja heikentävinä toimijoina. Esimerkiksi televisio-ohjelmista päätettäessä vanhemmat mahdollistavat, samalla hyväksyen, tiettyjen ohjelmien katsomisen. Osoittamalla hyväksyntää vanhemmat vahvistavat toimintaa, kun taas paheksumalla he ohjaavat lasta pois toiminnasta. (Hurme 2003, 149–150.)

Lapsi ei kuitenkaan kaikissa tapauksissa opi suoraan vanhempiansa toiminnasta. Olennaista on vanhempien suhtautuminen lapsen reaktioihin erilaisissa tilanteissa. Merkityksien antaminen vanhempien toiminnalle vaikuttaa myös lapsen käsitykseen asiasta. (Hurme 2003, 152.) Jos vanhemmat esimerkiksi suhtautuvat positiivisesti lapsen rukoiluun, niin lapsi luultavasti oppii käyttämään rukousta jatkossakin. Myös toiminnan selittäminen ja lapsen kysymyksiin vastaaminen luonnollisesti auttavat lasta käsittämään asian merkityksen. Lapsen kohtaaminen ja kysymysten hyväksyminen ovat tärkeitä asioita, jotka edesauttavat opittujen tapojen ylläpitämistä.

Kouluikäisenä lapselle perhe on tärkeä ja turvallinen kehityksen turvaaja, mutta samanaikaisesti lapsella on tarve liittyä johonkin perheen ulkopuolella vaikuttavaan ryhmään. Lapsen vuorovaikutussuhteet laajenevat ja monipuolistuvat sekä hänen elämänpiirinsä laajenee. (Kallioniemi 2010, 131.)

4.2 Lapsen uskonnollinen kehitys

Uskonnollisen kehityksen tunteminen auttaa kasvatustilanteiden suunnittelua. Tieto kehityksestä auttaa suunnittelemaan tilanteet siten, että toiminta toteutuu kasvatettavan kehityksen mukaan. Esimerkiksi tieto siitä, milloin ihminen ymmärtää abstrakteja käsitteitä on tärkeää opetuksen kannalta. (Pruuki 2010, 223.)

Uskonnollinen kehitys on osa lapsen kokonaisvaltaista kasvua. Vuorovaikutus on edellytys uskonnolliselle kehitykselle. Kehitys tapahtuu aina vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Minäkuva, ihmiskuva sekä jumalakuva kehittyvät vierä vieressä. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse sitä enemmän tunteelliset tekijät vaikuttavat lapsen kehitykseen. Uskonnollisten asioiden äärellä oleminen varhaisessa vaiheessa pohjustaa lapsen myöhempää uskonnollista kehitystä. (Kangasmaa, Petäjä & Vuorelma 2009, 43.)

Kristillisen identiteetin kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa. Perustan identiteetille luo lapsen kokemukset varhaisesta vuorovaikutuksesta vanhempien ja kasvu ympäristön kanssa. Vanhempien katse, kosketus ja suhtautuminen välittävät suhtautumista lapseen. Nämä kokemukset vaikuttavat välillisesti lapsen jumalakuvan syntymiseen, mutta myös ihmisen persoonan muotoutumiseen sekä henkiseen kehitykseen. (Halme 2010, 25.)

Lapsen kasvaessa hänen oppimisensa muuttuu. Eri ikäkausille siirryttäessä erilaisten asioiden oppiminen tulee mahdolliseksi. Ajattelu on myös erilaista eri ikäkausina. Lapsi elää 7-11-vuotiaana konkreettisten operaatioiden kautta. Lapsen ajattelu on joustavaa, eikä ole enää riippuvaista välittömistä havainnoista. Lapsi kykenee muistamaan useita samaan asiaan liittyviä piirteitä. Ongelmanratkaisussa lapsi kykenee miettimään useita vaihtoehtoja. Empatiakyky alkaa kehittyä ja lapsi

pystyy eläytymään toisen ihmisen rooliin. (Horppu, Leppämäki & Nurmiranta 2009, 34–35.)

Piaget'n mukaan lapsi joutuu kouluiässä kohtaamaan kehityskriisin, kun hän oivaltaa, että ihminen ei ole maailman keskus eivätkä vanhemmat ole kaikkivoipia. Kriisi vaikuttaa uskonnollisesti, moraalisesti ja älyllisesti. Askel askeleelta lapsen tunteet, jotka liittyivät vanhempiin, siirtyvät Jumalaan tai muihin auktoriteetteihin, kuten opettajiin tai pappeihin. Elämäkokemusten myötä lapsi oppii, että nämä auktoriteetit eivät ole täydellisiä. Tämän prosessin kehittyminen suotuisasti edellyttää sitä, että lapsi saa tietoa Jumalasta kasvuaihanaan. (Tamm 2002, 44–45.)

Oikarinen viittaa Fowlerin teoriaan, jonka mukaan kouluikäinen lapsi on myyttis-kirjaimellisessa uskon vaiheessa. Loogisen ajattelukyvyn ja konkreettisten operaatioiden ilmeneminen ovat vaiheen keskeisiä ehtoja. Lapsi kykenee erottamaan faktan ja fantasian toisistaan. Asioiden ja kokemusten parempi jäsentäminen on mahdollista. Tässä vaiheessa lapsi on vielä sidoksissa kirjaimellisiin merkityksiin. Ihmissuhteissa ja moraalinormeissa vallitsee palkkion ja rangaistuksen mekanismi. (Oikarinen 1993, 78.)

Lapsen ajattelu ennen murrosikää on konkreettista, kirjaimellista. Vertaukset, kuvakieli ja erilaiset henkiset käsitteet voidaan tulkita luovasti ja niistä luodaan omaperäisiä mielikuvia. Näitä asioita ei välttämättä ymmärretä. (Jarasto & Sinervo 1998, 36.) Tämä tulisi huomioida opetuksessa käytetyssä puheessa, sekä kirjallisissa tehtävissä. Asiat tulisi selittää mahdollisimman yksinkertaisesti ja tarvittaessa on hyvä varmistaa, että oppilaat ovat ymmärtäneet sanat ja asiat oikein. Hankalia sanoja on hyvä yrittää havainnollistaa erilaisilla menetelmillä.

11-14-vuotiaana lapsi siirtyy muodollisten operaatioiden kaudelle. Tuolloin lapsi pystyy käsittelemään abstrakteja, ei havaittavissa olevia asioita. Mielikuvien käyttäminen ajattelun välineenä mahdollistuu. (Horppu, Leppämäki & Nurmiranta 2009, 36.) 12-vuotiaana lapsella alkaa olla jo kykyjä abstraktiin ajatteluun. Uskonnollisten käsitteiden ja uskon keskeisen sisällön ymmärtäminen helpottuu. Uskonnollinen kotitausta ja koulussa saatu uskonnon opetus vaikuttavat lapsen asenteeseen uskontoa kohtaan. Murrosikää lähestyttäessä asenteet muuttuvat yleensä kielteisemmiksi. Tässä iässä lapset pohtivat uskonnollisia asioita enemmän, kuin nuoremmat lapset. (Kinnunen 2001, 68–70.)

Abstrakti ajattelu mahdollistaa loogisen, periaatteellisen ajattelun. Käsite- ja symbolimaailman osia voidaan liittää omaan sisäiseen maailmaan. Abstraktia ajattelua voi tapahtua vain sellaisilla alueilla, joissa on tapahtunut aitoa käsitteenmuodostusta. Abstraktien ajatusten on myös oltava mielekkäitä. Tämän perusteella ei voida sanoa tarkkaa ikää abstraktin ajattelun syntymiselle. Vuosien myötä ajattelu ulottuu kuitenkin useammalle alueelle. (Rödström 1992, 18.)

Ympäristön tulisi tarjota riittejä ja aktiviteetteja, jotka tukevat lapsen kasvua ja kehitystä oikealla tavalla. Uskonnollisen kehityksen piiriin kuuluvien kehitysteorioiden tunteminen auttaa ymmärtämään eri vaiheiden muutoksiin kuuluvia kriisejä, ongelmia ja mahdollisuuksia. Kasvatuksen tulisi vastata näihin haasteisiin ikäkauden ja kehitysvaiheen mukaisesti. Tieto eri ikäkausien kohtaamista haasteista auttaa kasvattajaa tulkitsemaan ja ymmärtämään muutokset osana normaaleina kehitykseen kuuluvina ilmiöinä. (Oikarinen 1993, 242–243.) Tieto näistä teorioista auttaa suunnittelemaan toiminnan kehitystä vastaavalle tasolle. Seurakuntien tekemät kouluvierailut ovat merkittäviä, sillä niiden aikana tarjotaan lapsille mahdollisuutta osallistua kasvuun tukevaan

toimintaan. Kouluvierailuiden sisällöissä on tärkeää huomioida kasvatuksellinen ulottuvuus, jotta sisältö vastaa kohdeyleisön kehitykseen.

4.3 7-12-vuotiaan jumalakuva

Lähetystyöhön liittyy olennaisena osana puhe Jeesuksesta ja Jumalasta. Tietoisuus lasten mahdollisesta jumalakuvasta helpottaa opetuksen suunnittelua ja toteutusta. Lapsien saama kristillinen kasvatus vaikuttavaa heidän käsitykseensä Jumalasta. Käsitusten perusteella lapsilla voi herätä kysymyksiä ja mielikuvia Jumalaan liittyen.

Jumalakuvan muotoutuminen on uskonnollisen kehityksen keskeinen asia. Tähän vaikuttavat lapsen ihmissuhteet, perhe, saatu tieto ja uskonnollinen ilmapiiri. Lapsi ymmärtää Jumalan olevan erilainen kuin ihminen. Pikku hiljaa jumalakuva muuttuu lapsuusajan konkreettisesta ihmishahmoisesta Jumalasta henkisemmäksi. Ajattelun kehittyminen mahdollistaa abstraktien asioiden ymmärtämisen. (Jarasto & Sinervo 1998, 228.) Jumalakuva alkaa kehittyä varhaisessa vaiheessa. On ajateltu, että isän rooli on merkittävä lapsen uskonnollisen kehityksen kannalta. Uskonnollisessa puheessa Jumalaa usein puhutellaan Isänä. Monesti Jumalaan liitetyt piirteet ovatkin miehisiä. Vanhemmat ovat asettaneet rajoja ja suojelleet lasta. Lapsi oppii sääntöjä ja toimintamalleja vanhemmiltaan. Nämä piirteet ja opetukset siirtyvät uskontoon. (Freud 1969, 551–552.)

Ympäristö muokkaa lapsen jumalakäsitystä. Vanhempien lisäksi opettajat ja perinteet välittävät mielikuvia Jumalasta, joiden avulla lapsi rakentaa omaa käsitystään. Uskonnolliset vanhemmat puhuvat lapsilleen Jumalasta yleisellä tasolla. Lapsi kysyy ympäröivästä maailmasta ja saa käsityksen vanhempien

vastausten perusteella. Luomiseen liittyvät kysymykset ja vastaukset synnyttävät Jumalasta kuvan Luojana. Puhuttu kieli vaikuttaa jumalakuvaan. Kirkko antaa omaa opetustaan Jumalasta. Erilaiset raamatunkertomukset vievät lapsen mukanaan Raamatun tapahtumiin. Yhteistyössä kirkko ja koti antavat monipuolisen jumalakäsityksen, joka kasvaa lapsen mukana. (Tamm 2002, 35–36.)

Noin 7–vuotiaana lapsi pitää totena sitä, mitä hänelle tärkeät aikuiset pitävät totena. Lapsen uskonnollinen maailma on kytköksissä hänen ajattelumaailmaan ja moraaliseen kehitykseen. Jumala nähdään tuomarina, joka rankaisee pahoja ja palkitsee hyviä ihmisiä. Lapsen on hankala käsittää, että Jumala haluaa antaa pahoille anteeksi. Raamatun kertomukset kiehtovat lasta ja hartaushetkiin osallistuminen on mielekästä. Konkreettinen ajattelu näkyy siten, että Jumala ajatellaan ihmisen näköiseksi. Yhdeksänvuotiaana Jumalaan liitetään henkisempiä puolia. (Kinnunen 2001, 66–67.)

Kouluikäisen lapsen jumalakuva hallitsee myyttis-kirjaimellisessa vaiheessa yleensä kaksi selvää tunnusmerkkiä: Jumalaan liitetään ihmisenkaltaisia ominaisuuksia, ja jumalasuhte koetaan vastavuoroisena. Tämä korostuu oikeudenmukaisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Vasta tässä vaiheessa lapsi alkaa nähdä Jumalan persoonana. (Oikarinen 1993, 79–80.)

Tietyt Jumalaan liittyvät ominaisuudet tulevat säilymään lapsen kasvaessa, mutta muutoksia tapahtuu. Muutokset eivät tule ilman pettymyksiä, sillä jokaisella kerralla, kun jumalakäsitys muuttuu, syntyy uskonkriisi. Kriisin aikana lapsi epäilee ja kyseenalaistaa uusia kokemuksia. Kypsymisen myötä jumalakäsitys kehittyy, muotoutuu uudeksi sekä hengellistyy. (Tamm 2002, 13.)

9-10-vuotiaat lapset liittävät Jumalaan ominaisuuksia, kuten kaikkivoipaisuus, suuruus ja kaikkialla läsnäoleva. Jumala koetaan suurena ja mahtavana voimana. Tänä ikäkautena Jumalaan voidaan liittää moraalisia ominaisuuksia, kuten hyvyys, oikeudenmukaisuus ja totuudellisuus. On myös esteettisiä ominaisuuksia, kuten kauneus ja majesteettisuus. Nämä ominaisuudet herättävät lapsessa erilaisia uskonnollisia tunteita: ihmettelyä, kunnioitusta sekä kunnioituksen sekaista pelkoa. Jumalaan liitetään ominaisuuksia, jotka ovat ihmisten maailmasta, mutta voimakkaasti suurennettuja. (Tamm 2002, 48–49.)

Aiemmin lapsi on oppinut, että Jumala on luonut maailman. Lapsi elää kuitenkin maailmassa, jossa ihminen rakentaa ja luo tekniikan avulla. Tieteellisten tosiasioiden ilmestyessä ihmisen näköpiiriin, hänen asennoitumisensa muuttuu ja synnyttää epävarmuutta. Uskonnollisten ja teknisten asioiden ristiriita herättää lapsessa kysymyksiä ja pohdintaa. Kasvattajien yhteinen tehtävä onkin auttaa lasta yhdistämään uskonnollinen ajattelu tieteelliseen ja loogiseen ajatteluun. Tämä tapahtuu antamalla tietoa luonnosta, ihmisen historiasta, kehityksestä ja tutkimuksien edistysaskelista. Samalla lapselle olisi kerrottava uskonjärjestelmästä ja siihen liittyvistä eettisistä ja moraalisisista tiedoista. Tällöin lapsen jumalakuva avartuu. Jumalasta tulee maailmaa ohjaavien tieteiden ja lainalaisuuksien luoja. (Tamm 2002, 45–47.)

10-11 -vuotiailla lapsilla alkaa jo näkyä muutoksia uskonnollisuudessa. Lapset alkavat miettiä onko Jeesusta todella ollut olemassa ja kuinka Hän on pystynyt tekemään ihmetekoja. Tässä iässä sankarihahmot ja todelliset tapahtumat kiehtovat lasta. (Kinnunen 2001, 68.) 12-13-vuotiaana lapsen jumalakuva muuttuu persoonallisemmaksi Jumalaksi. Näinä vuosina lapsen on kehityksensä puolesta mahdollista solmia persoonallinen suhde Jumalan kanssa. Jumala on kiinnostunut

ihmiskunnasta ja Hänellä on valta ihmisen elämään. Jumala on moraalin vartija, joka valvoo ihmisen tekoja ylhäältä. (Tamm 2002, 49.)

Murrosiän kynnyksellä usko voi siirtyä synteettis-sovinnaiselle tasolle. Formaaliset operaatiot, eli muodolliset operaatiot, mahdollistavat abstraktin ajattelun. Yksilö kykenee hahmottamaan kokonaiskäsityksen itsestään ja elämästään. Vuorovaikutuksessa yksilö kykenee tajuamaan toisten sisäistä elämää, eikä vastavuoroisuus enää hallitse ajattelua. Tässä vaiheessa uskonnollisuus voi olla syvää ja tukea antavaa, jolloin Jumala koetaan persoonana, jonka syvyyttä kukaan ei voi tutkia. (Oikarinen 1993, 81–83.)

7-12-vuotiaana lapsen ajattelussa tapahtuu paljon muutoksia. Tämän ikäluokan lapset ajattelevat lähes yhtä monimutkaisia asioita kuin aikuisetkin. Lapset miettivät elämänkysymyksiä elämän synnystä maailmanloppuun. Voimia käytetään paljon moraalikysymyksien, oikeuden ja vääryyden eri merkityksien miettimiseen. Lapset myös miettivät erityisesti heitä, jotka ovat joutuneet katastrofien, sotien tai nälänhädän uhreiksi. Lapsi saattaa pelätä joko itse tai jonkun läheisen joutuvan tällaisten asioiden uhriksi. Kasvava looginen ajattelu mahdollistaa syventymisen näihin kysymyksiin. Asioiden laajuudet pystytään käsittämään. Konkreettisten ajatusten takia lapset joutuvat epätoivon valtaan, jos he kokevat olevansa voimattomia ongelmien edessä. (Rödström 1992, 46–47.) On tärkeää ottaa todesta ja kuunnella lasten ajatuksia, kun he osoittavat merkkejä moraalista pohdinnasta. Kasvattajien on tärkeää miettiä yhdessä lasten kanssa esiin nousseita kysymyksiä. Yhdessä pohtiminen edesauttaa sitä, että lapselle ei muodostu pelkoja kysymyksistään.

Lapsen kasvaessa ja lähestyessään 13:a ikävuotta realistinen ja todellisuuden suuntautunut ajattelu heijastuu jumalakuvaan. Sadunomaiset kuvat Jumalasta

eivät ole enää uskottavia ja lapset ymmärtävät miten vakavasti aikuiset pohtivat Jumalaa. Tätä kautta kuvataan realistiseksi kaudeksi. Uskonnon opetus sekä kirkon julistus tekevät symboleita, kirkkovuotta ja raamatunkertomuksia tutuiksi. Risti, kyyhkynen, kaikkinäkevä silmä, enkelit ovat symboleja, jotka näkyvät lasten piirustuksissa tällä kehityskaudella. Eettisyys korostuu piirustuksissa, sillä Jumala ja hänen apulaisensa auttavat ihmisiä maan päällä. (Tamm 2002, 36–37.)

Kehittyessään lapsi kykenee ajattelemaan asioita laajemmalti ja myös muiden näkökulmasta. Käsitys oikeasta ja väärästä, eli moraalien kehittyminen on osa sosiaalista ja kognitiivista kehitystä. Kyky ottaa erilaisia rooleja ja näkökulmien vaihtaminen ovat perustekijöitä moraalien kehitykselle. Esimoraalisessa, esisovinnaisessa vaiheessa käsitys oikeasta ja väärästä perustuu rangaistuksiin ja palkkioihin: vääristä teoista rangaistaan ja oikeista palkitaan. Seuraava taso on sovinnaisen moraalien taso, missä oikea ja väärä määrittyy yhteisön sääntöjen ja arvojen mukaan. Tällä tasolla toimitaan yhteisten sääntöjen ja yleisen mielipiteen mukaan aivan kuin kiltti lapsi toimii. Tekojen seuraamukset mietitään yhteisön kannalta. Tämän tason toisessa vaiheessa ymmärretään, että oman yhteisön taustalla vaikuttaa yhteiskunnan laki. Opettajat ja vanhemmat eivät enää ole ainoat auktoriteetit, vaan tässä asemassa toimivat myös lainsäätäjät. (Horppu, Leppämäki & Nurmiranta 2009, 69.) Sovinnaisen tason ihminen saavuttaa noin 9-13-vuotiaana. Sääntöihin mukaudutaan, koska ne ovat yhteisön säilymiselle ja toiminnalle tärkeitä. Moraaliarvioinneissa otetaan huomioon seuraukset yhteisölle, perheelle, ryhmälle ja itselle. (Peltonen 2000, 170.)

Sisäistäessään moraalien normit, lapsi alkaa toimia niiden ohjaamana. Iän karttuessa lapsen mahdollisesti tekemät rikkomuksetkin muuttuvat vakavammiksi. Vanhemmat ja kasvattajat tuovat tällöin esille uusia moraalien vaikuttamisen puolia. Lapset käyttävätkin vanhempiensa käyttämiä sääntöjä rikkomuksensa

moraalisuuden arvioinnissa. Perustelut moraaliseksi rikkomukseksi lisääntyvät ja monimutkaistuvat iän myötä. Mitä vaikeammat moraaliset perustelut, sitä kehittyneempää on lapsen moraalinen päättely. Kasvattajat antavat esikuvan hyväksyttävästä toiminnasta, mutta myös muut aikuiset, ikätoverit ja esimerkiksi television kautta tulevat mallit antavat vaikutteita lapsen moraaliin. (Bandura 2002, 55.)

5 KRISTILLINEN KASVATUS

Kristillistä kasvatusta on pidetty Jumalan kuvan rakentamisena. Pohjimmiltaan kristillisen ihmiskäsityksen mukaan ihminen on nähty Jumalan kuvana. Jumala loi ihmisen hyväksi. Meidän tulisi nähdä lapsessa hyvyys ja auttaa sitä tulemaan esiin. Elämässä on kuitenkin myös pahoja asioita. Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan armo ja anteeksiantamus toimivat perustana elämälle. Ihminen saa aloittaa alusta, kun hän on toiminut väärin. Lasta tulisi ohjata toteuttamaan hyvyyttä elämässään. (Halme 2010, 23–24.) Tärkeää on nostaa esille anteeksiantamisen ja anteeksisaamisen näkökulmaa. Lapsille on tärkeää opettaa, että kukaan ihminen ei ole täydellinen ja jokainen tekee joskus virheitä. Aina voi aloittaa alusta ja saada anteeksi. Ne ovat olennaisia piirteitä kristillisessä elämässä.

Yhtenä kristillisen kasvatuksen päämääränä voisi olla lapsen auttaminen löytämään yhteys Jumalan tekoihin ja tukea lapsen hengellistä kasvua. On muistettava, että lasta ei ainoastaan opetettaisi puhumaan Jumalalle, vaan myös lapsien kanssa puhuttaisiin Jumalalle. Lapsilla on oikeus seurustella, iloita ja leikkiä Jumalan kanssa oman kehityksensä mukaisesti. Yksin ja yhdessä toimiminen erilaisten aktiviteettien parissa ovat lapselle luontaisia tapoja elää elämän tärkeissä suhteissa, myös suhteessa Jumalaan. (Jokela 2010, 239–240.) Mitä enemmän näitä asioita tapahtuu, sitä luontevammiksi tavoiksi ne lapselle muodostuvat.

Länsimaisessa kulttuurissa ihmiskäsitys nousee kristillisestä uskosta. Käsitys ihmisestä perustuu Jumalan ja ihmisen väliseen suhteeseen. Jokainen ihminen on Jumalan luoma olento ja jokainen lapsi on Jumalan uusi luomisteko. Tämän takia kaikki lapset ja ihmiset ovat ainutlaatuisia. Kristillisen uskon mukaan ihminen on luotu Jumalan kuvaksi. Kohtaamme toisissamme Jumalan kuvan ja jokaisessa

ihmisessä on jotakin Jumalasta. Tämä on pohjana ihmisten yhteydelle ja tasa-arvolle. Lapsella on jo ennen syntymää täysi ihmisarvo ihmisten ja Jumalan edessä. (Luumi 2010, 219.)

Kristillisessä uskossa on kyse ihmisen sisäisen kaipuun ravitsemisesta. Ihminen tarvitsee hoivaavaa ja rakastavaa suhdetta toiseen. Kristillisen kasvatuksen päämäärä ei voi olla pelkästään asioiden tiedollinen hallitseminen, vaan samalla on luonnollista, että Jumalan kanssa seurustellaan, leikitään ja iloitaan oman kehityskauden mukaisesti. Usko on merkityksellistä, kun se tukee ihmistä elämän eri kokemustasoilla. Jumalanpalvelukset, Raamatun lukeminen ja muu hengellinen toiminta ovat merkittäviä kokemuksia lapselle silloin, kun hetket yhdistyvät lapsen omaan elämäkertomukseen. Hetket auttavat lasta työstämään tärkeitä elämäkokemuksia ja näkemään yhteyden Jumalan maailmaan. (Jokela 2010, 237–239.)

5.1 Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet

Kristillisen kasvatuksen opillinen ulottuvuus tarkoittaa kristinuskoon kuuluvia oppeja, perinteitä ja uskomuksia sekä niiden välittämistä eteenpäin. Kasvatettaville välitetään kuvaa rakastavasta ja hyvästä Jumalasta. Tätä ulottuvuutta ilmentävät Raamatun kertomukset. Kertomusten avulla voidaan käsitellä erilaisia elämäkysymyksiä. (Muhonen & Tirri 2008, 78.)

Kristillinen kasvatus on osa uskonnollista kasvatusta. Uskontokasvatuksessa käsitellään eri uskontojen tapaa kertoa elämästä ja Jumalasta. Kristillisessä uskontokasvatuksessa Jumalan toiminta nähdään Jeesuksen elämässä. Jeesuksella on erityinen merkitys ihmisen ja Jumalan välisessä suhteessa. Kasvatuksessa on

ryhdytty korostamaan subjektin roolia ja merkitystä, jolloin uskonto nähdään osana ihmisten maailmaa. Huomio perinteisistä uskonnollisista järjestelmistä on kääntynyt yksilön omaan spiritualiteettiin. Tämä tarkoittaa sitä, että uskontokasvatuksen tehtäväksi on tullut spiritualiteetin tukeminen ja kehittäminen. (Halme 2008, 20–21.)

Jumalan kohtaamiseen ja elämän ymmärtämisen kannalta tärkeimmät tapahtumat liittyvät Jeesuksen elämään. Kristillinen kasvatustyö ja kirkon kasvatustyö sitoutuvat tähän lähtökohtaan. Kirkon toiminnassa pyritään välittämään olennaisimmat asiat kristillisestä sanomasta. Uskontokasvatuksen päämäärä ja sisältö ei löydy ainoastaan ihmisen sisäisestä henkisyydestä, vaan yhteisö antaa tietoisesti lapsille ja nuorille välineitä elämän ymmärtämiseen ja tulkitsemiseen kristillisen uskon pohjalta. Yksilön kokemus asetetaan vuoropuheluun kristillisen sanoman kanssa. (Halme 2008, 157.)

Kristillistä kasvatusta voidaan kuvailla uskonnon avulla kasvattamiseksi. Kristillisten oppien välittämisessä huomiota voidaan kiinnittää kasvatuksen tavoitteeseen, päämäärään, prosessiin ja sisältöön. Kasvatustyö on sidoksissa asiayhteyteen, johon kuuluu kristityn identiteetin tukeminen sekä yhteisön jäsenenä että yksityisenä kristittyinä. On mahdollista, että kasvatettava peilaa omaa elämäänsä kristilliseen kertomukseen. (Halme 2008, 21–22.)

Subjektin roolin korostaminen näkyy konstruktivistisessä oppimisteoriassa. Oppija ei passiivisesti vastaanota tietoa, vaan itse aktiivisesti käsittelee ja rakentaa tietoa uutta tietoa vanhan tiedon tueksi. Sosiokonstruktivistinen malli soveltuu uskonnolliseen toimintaan ja kristilliseen kasvatukseen. Mallin mukaan yksilö voi rakentaa omaa maailmankatsomustaan yhteisön antamien virikkeiden perusteella. Kristillisessä kasvatuksessa on tarpeellista, että oppija käy vuorovaikutusta oman

maailmansa ja uskon maailman välillä. Prosessissa on tarkasteltava oppijan elämään ja ajatteluun vaikuttavia seikkoja sekä kristillisen uskon sisältöjä. Kasvatus antaa virikkeitä tähän vuoropuheluun, jonka pohjalta syntyy kristillisen uskon sovellus oppijan elämään. Kristillinen kasvatus ei kuitenkaan yritä määrätä tai manipuoloida oppijan elämää. (Halme 2008, 23–24.) Oppijan omalle ajatustyölle on hyvä antaa tilaa, jotta hän saa itse muokata omia käsityksiään kristillisen uskon sisällöistä. Pohdinta ja kyseenalaistaminen ovat menetelmiä, joiden avulla oppija työstää asioita.

Olennainen osa kristillistä kasvatusta on eettis-moraalinen ulottuvuus. Kristillinen kasvatus ohjaa kasvatettavia kohti oikeaa ja hyvää. Kasvatettaville välitetään arvoja ja hyviä tapoja. Kristilliseen kasvatukseen kuuluvia keskeisiä arvoja ovat lähimmäisenrakkaus, toisen huomioiminen, kunnioitus ja erilaisuuden hyväksyminen. (Muhonen & Tirri 2008, 80.)

Kristillisen kasvatuksen kokemukselliseen ulottuvuuteen kuuluu kasvatussuhteen emotionaalinen ilmapiiri. Mukana on myös Jumalan rakkaus ja läsnäolo. Kasvatus tarjoaa lapselle kokemuksen turvallisesta Jumalasta ja pyrkii herättämään luottamuksen elämään. Kristillisessä kasvatuksessa katse on suunnattu tulevaisuuteen. Kasvatusta tulisi toteuttaa siten, että se antaisi kasvatettavalle suotuisia vaikutuksia koko elämään. Kristillisessä kasvatuksessa pyritään kasvatettavan jumalasuhteen tukemiseen ja hengellisen hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä tarkoittaa turvallisena aikuisena olemista. (Muhonen & Tirri 2008, 78.) Turvallinen aikuinen ei pelkää lapsen kysymyksiä surullisista aiheista. Lapsen kysymysten kuunteleminen ja lapsen kohtaaminen ovat tärkeitä asioita, jotka vaikuttavat turvallisen ilmapiirin syntymiseen. Kasvattajan on osattava olla läsnä ja kohdata lapsen kysymykset aidosti, jotta hänen kasvuaan voidaan tukea suotuisalla tavalla.

Kristillinen kasvatus ei ole pelkkää Raamattuun syventymistä. Kristillinen kasvatus on kokonaisvaltaista yhdessä elämistä. Lapsen perusturvallisuutta ja turvallisen jumalasuhteen syntymistä on mahdollista tukea kristillisen kasvatuksen avulla. Perheiden erilaiset taustat haastavat kristillistä kasvatusta. Kuinka ne tulisi huomioida toiminnassa? Kasvattajan on myös tunnettava riittävästi aihealuetta, jota hän opettaa. (Muhonen & Tirri 2008, 78.)

5.2 Kristillinen kasvatus koulussa

Vuosien saatossa kotona saatu kristillinen kasvatus on vähentynyt. Koulun tehtävänä on tukea vanhempien antamia kasvatuseriaatteita. Vanhemmat voivat tiettyjen rajojen puitteissa päättää, mihin katsomusaineen opetukseen oppilas osallistuu. Opetusta annetaan erilaisissa katsomusaineissa tai enemmistön uskonnossa, joka yleensä on evankelisluterilaisen uskonnon opetusta. (Vanne 2008, 131.) Koulun antama uskonnontuntien opetus ei ole samanlaista kasvatusta kuin kirkon hengellinen kasvatus ja opetus. Uskonnon opetuksen tavoite kouluissa on tietoisuus uskonnollisen kulttuurin näköaloista. Vaikka koulun ja kirkon kasvatus eroavat, on niillä kuitenkin yhteinen suunta. (Vanne 2008, 132.)

Lähtökohtana koulussa tapahtuvaan kasvatukseen on vanhempien antaman kasvatuksen tukeminen. Tämä tarkoittaa sitä, että vanhemmat voivat joissain määrin vaikuttaa siihen, mitä katsomusainetta lapselle opetetaan koulussa. Kirkon ja koulun antama opetus eroavat toisistaan. Koulu pyrkii tuomaan uskonnollisen kulttuurin näköalan esille. Kirkon opetus taas on hengellisesti painottunutta. (Vanne 2008, 131–132.)

Kouluyhteistyössä keskinäinen työnjako on selkeä. Uskontokasvatus kuuluu koululle ja kristillinen kasvatus on kirkon tehtävä. Hyvä yhteistyö mahdollistaa laadukkaan kasvatustehtävän toteutumisen. Yhteistyössä tarvitaan molemminpuolista kunnioitusta ja luottamusta. Työnjakoa voidaan selkiyttää sopimuksella kouluyhteistyöstä. Siihen kannattaa kirjata ainakin yhteiset tavoitteet ja vakiintuneet toimintamallit, jotka pyritään toteuttamaan kunnan kaikissa kouluissa, jotta yhdenvertaisuus olisi turvattu. Vakiintuneita toimintamalleja voivat olla vaikkapa leirikoulut, ryhmäytämiset ja rippikouluinfot. (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 30.)

Samojen lasten kanssa työskentelevien yhteistyö on hyödyllistä molemmille osapuolille. Vierailut seurakunnan tiloihin sekä seurakunnan vierailut kouluihin auttavat tutustumaan kotiseudun seurakunnan elämään ja opetukseen. Koulujen opetussuunnitelmat antavat monia mahdollisuuksia yhteistyöhön seurakuntien kanssa. (Halme 2008, 180.) Suomessa on varsin yhtenäinen kansallinen kulttuuriperusta, joka näkyy kasvatuksen ja koulutuksen yleisesti hyväksytyissä arvolähtökohdissa. Siksi yhteistyö on mahdollista ja toivottavaa. Koulua ja kirkkoa pyritään kehittämään avoimuuden, perinteen kunnioituksen ja tulevaisuudenuskon ilmapiirissä. Kirkko pyrkii lähtemään liikkeelle alhaalta kasvavan kirkon periaatteesta, jonka mukaan tämän päivän kansankirkollisuutta on laajenevien kosketuspintojen etsiminen ihmisten arkielämään, tasavertaisen vuorovaikutuksen korostaminen ja vastuullinen elämäntapa. (Holma 2009, 3.)

Oman uskonnon tuntemus sisältyy olennaisena osana uskonnon opetukseen. Uskontoon perehtymiseen kuuluu myös tutustuminen uskonnonharjoittamisen muotoihin ja tapoihin, kuten tutustuminen virsiin, rukouksiin ja uskonnollisiin toimituksiin. Esimerkiksi opetukseen liittyvä opintokäynti, jossa tutustaan

kirkkoon tai vastaavaan uskonnolliseen rakennukseen tai seurataan uskonnollista toimitusta siihen osallistumatta, on osa opetusta. (Holma 2009, 19.)

Oppituntien ulkopuolinen kasvatus- ja opetustoiminta tulee nähdä oleellisena osana kasvatustapahtumaa. Kirkolla on tässä suhteessa paljon annettavaa. Hartaudet, jumalapalvelukset, juhlat, koulupastorityö, teemapäivät, aamunavaukset ja leirikoulut yhteistyössä koulun kanssa antavat osaltaan kulttuurista yleissivistystä koulu yhteisölle. (Holma 2009, 4.)

Uskonnonvapauslaki on synnyttänyt väärinkäsityksiä uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä koulussa. Seurakunnan yhteistyö paikkakunnan koulun kanssa voi sisältää kouluvierailuja tai koululaisten tutustumista johonkin seurakunnan toimintaan. Tutustuminen seurakunnan toimintaan tai seurakunnan kouluvierailut eivät ole uskonnollista toimintaa. Kuitenkin uskonnolliset tilaisuudet ovat tilaisuuden luonteen mukaisesti kokemuksellisen piirin alla ja ovat lähempänä uskonnollisuutta. Tilaisuuksien tarkoitus ei tulisi olla käännättäminen tai uskonnollinen painostaminen. (Holma 2008, 144; Vanne 2008, 132.)

5.3 Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä

Kirkon kasvatustyön lähtökohtana on tukea ihmisen identiteettiä ja sen muodostumista kristillisen uskon pohjalta. Ihmistä yritetään saada vuorovaikutukseen kristillisen uskon sisällön, perusdokumenttien ja kirkon elämän kanssa. Ihmisen elämäntilanne on huomioitava kaikissa toiminnoissa, eikä kristillinen kasvatus saa sisältää manipulointia tai pakottamista. Kristillisen kasvatuksen päämääränä on itsenäinen ihminen, joka muodostaa omat

käsityksensä ja ajattelee itse sekä on sitoutuneena vuorovaikutukseen kristillisen uskon kanssa. (Halme 2008, 184–186.)

Kristitty on Jumalan työtoveri tässä maailmassa, joten pyrkimyksenä on rauhan ja oikeudenmukaisuuden toteuttaminen tässä maailmassa. Kristillisellä kasvatuksella ei ole varsinaisesti omaa didaktiikkaa eikä pedagogiikkaa. Erilaisia pedagogisia virtauksia voikin soveltaa kristilliseen kasvatukseen. Kasvatus on kristillistä, kun sisällöt ja tavoitteet ovat kristillisiä. Kristillisen kasvatuksen menetelmiksi soveltuvat ihmisarvoa, kasvatettavaa ja Jumalaa kunnioittavat lähestymistavat. (Räsänen 2008, 287–288.)

Sosiaalisessa oppimismallissa oppimisprosessi nähdään monimutkaisena vaiheena, johon vaikuttaa ympäristön, käyttäytymisen ja ihmisen psykologisten toimintojen vuorovaikutus. Oppiminen vaatii motivoitumista ja tarkkaavaisuuden suuntaamista. Teoriassa korostuu ajattelun merkitys. Havainnointi, muisti, motivaatio ja itseohjautuvuus ovat keskeisiä käsitteitä. Uskontokasvatuksessa korostuu mallien, sankareiden ja esimerkkien merkitys. (Räsänen 2008, 289–290.)

Konstruktivisen oppimiskäsityksen mukaan oppija rakentaa oppimistaan pala palalta selkeäksi kokonaisuudeksi. Tässä mallissa korostuu oppijan oma aktiivinen toiminta. Raamatun tapahtumien opettamisessa ja niiden merkityksen ymmärtäminen syventyy oppijan kehitystason mukaisesti. Konstruktointi tarvitsee tapahtumien näkemistä alkuperäisessä maantieteellisessä ja historiallisessa yhteydessään sekä niiden soveltamista tähän aikaan. Tapahtumien merkitys ja vaikutukset sovelletaan tähän aikaan, tähän ympäristöön ja omaan elämään. Tällöin rakentuu kokonaiskuva tapahtumista. (Räsänen 2008, 290–291.)

Lapsen osallistuminen pienestä asti kristillisen uskon vaikutuspiirissä on luonnollisinta kristillistä kasvatusta. Aktiivinen toiminta, ihmettely, kokeminen ja löytöjen tekeminen ovat tärkeitä elementtejä lapsen spiritualiteetin kehityksessä. Liika neutraalius kasvatuksessa jättää lapsen ulkopuolisen tarkkailijan rooliin. Käytännössä hartaudet, jumalanpalvelukset, kirkkovuosi, kirkkorakennus ja sakramentit antavat aineksia ja virikkeitä kristillisen uskon pohjalta. (Halme 2008, 188.)

Toiminnallisia menetelmiä hyödynnettäessä oppimista tapahtuu kokeilemalla, tekemällä ja osallistumalla. Kasvatus on konkreettista, jolloin oppiminen tapahtuu suoraan siinä todellisuudessa, jota opiskellaan. Toiminta itsessään ei ole tavoite, vaan sen avulla tapahtuva oppiminen. Toiminta voi palvella useampia ja syvällisempiä tavoitteita, kunhan menetelmiä käytetään suunnitelmallisesti. Yhteistyö on tärkeää ongelmien ratkaisun kannalta toiminnan aikana. (Räsänen 2008, 299.)

6 MAAN ÄÄRIIN OPPITUNNIT

Tarve opinnäytetyölleni lähti Ylivieskan seurakunnan lähetyssihteerin ideasta. Hänellä oli tarvetta materiaalipaketille, jonka avulla hän voisi lähteä yksin pitämään lähetystyöstä oppitunteja. Oppitunteja pidetään koulujen aikataulujen puitteissa mikä osaltaan hankaloittaa vapaaehtoisten avustajien käyttöä. Yhtenä tavoitteena oli hankkia oppituntien rekvisiitaksi sen verran tarvikkeita, että yksi ihminen kykenee helposti lavastamaan opetustilan mieluisaksi. Koin oppituntien tuottamisen mahdollisuutena syventää omaa ammattiosaamistani.

6.1 Oppituntien suunnittelu

Lähdin liikkeelle teoratiedon keräämisestä ja aihealueen rajaamisesta. Opetuskokonaisuus selkiytyi tiedon karttuessa. Keräsin perustiedot lähetystyöstä, lapsen kehityksestä ja kristillisestä kasvatuksesta. Toiminta suunniteltiin 4.-6.-luokkalaisille, sillä yleisesti ottaen heidän kehityksensä taso mahdollistaa vaikeampien käsitteiden ymmärtämisen. Moraalisen kehityksen perusteella he kykenevät eläytymään toisen ihmisen asemaan, joten avun merkityksen perustelemisen on heille helpompaa. Toiminta rakennettiin nimikkokohteiden ympärille, sillä tieto oman seurakunnan tukemista kohteista antaa lähetystyölle kasvot. Lapsi voi kokea sen merkittävänä, että saa kuulla mitä oman seurakunnan avulla on saatu aikaan ja mitä kohteita rahoilla tuetaan.

Toteuttaminen koulussa oli alusta asti itsestään selvää. Seurakunta tekee paljon yhteistyötä koulujen kanssa. Toiminnallinen vierailu vahvistaa yhteistyötä ja virkistää koulupäivää. Koulun tilat tarjoavat hyvän opetusympäristön, ja tällaisen

tilaisuuden järjestäminen ei vaadi seurakunnalta eikä koululta suuria järjestelyitä. Oppitunti vaatii kuitenkin jonkin verran etukäteisvalmisteluja ja materiaalihankintoja (LIITE 1).

Toiminnallisten menetelmien löytäminen oppitunneille oli haastavaa. Kerätessäni teoriapohjan tietoja havaitsin, että oli otettava lukuisia asioita huomioon opetuksessa, jotta opetus soveltuisi 4.-6.-luokkalaisille. Jokainen lapsi kehittyy omaan tahtiin, joten ryhmän sisällä voi olla eri kehitysvaiheissa olevia lapsia. Havainnollistamiseen oli myös syytä kiinnittää huomiota, sillä ihmiset oppivat eri tavoin: näkemällä, kuulemalla ja tekemällä.

Kristillisen kasvatuksen periaatteiden mukaisesti halusin oppitunneilla välittää eteenpäin opetusta lähetystyöstä, joka on keskeinen asia kristinuskossa. Oppituntien oli tarkoitus koskettaa nimenomaan eettis-moraalista ulottuvuutta. Lähetystyöhön liittyy olennaisesti kaukaisen lähimmäisen auttaminen. Siitä kertominen ohjaa lapsia kohti oikeaa ja hyvää toimintaa.

Kehittyessään lapsi pohtii enemmän asioita. Elämänkysymykset mietityttävät ja aikaa käytetään paljon miettimiseen. Kohdeikäluokan lapset käsittävät asioiden laajuudet ja saattavat pohtia katastrofien keskellä elävien kohtaloita. Halusin oppituntien vastaavan näihin mietteisiin. Halusin viestittää, että maailmassa on ihmisiä, jotka tekevät työtä sen eteen, että hädän alla elävillä olisi asiat paremmin.

Konkreettinen toimiminen, tekeminen, kokeileminen ja osallistuminen mahdollistavat tehokkaan oppimisen. Valitsin menetelmiksi ryhmätehtäviä, sillä ryhmässä voidaan yhdessä jakaa ideoita ja auttaa toisia yhteisen ongelman ratkaisussa. Tein lapsille ratkaistavaksi karttapalapelin (LIITE 3). Karttaa olisi voinut hyödyntää sellaisenaankin havainnollistamiskeinona. Ajattelin

kokoamistehtävän kuitenkin olevan parempi, sillä lapset joutuvat muistelemaan aikaisempia tietojaan maantiedosta, jotta saavat tehtävän onnistuneesti suoritettua. Kartan avulla kohteiden sijainnit hahmottuvat helpommin. Vaivannäkö kokoamisessa auttaa asioiden muistamisessa.

Valmistin tunnille tehtäväksi käännöstehtävän (LIITE 6). Sen avulla havainnollistetaan raamatunkäännöstyötä. Työssään kääntäjät joutuvat miettimään sanoille merkityksiä. Sisältö on heille tuttua, mutta sanojen merkitykset vaihtelevat. Työ on haastavaa, koska on löydettävä sopivat sanat kuvastamaan alkuperäistä merkitystä. Valitsin kieleksi swahilin, sillä se on yksi lähetyskohdemaiden kielistä. Täysin vieraan kielen sanojen merkityksen miettiminen auttaa lapsia asettumaan raamatunkääntäjän rooliin ja ymmärtämään, kuinka haasteellista työ on. Helpottaakseni tehtävää lisäsin siihen kuvia tiettyihin sanoihin, jotta lasten on helpompi löytää sanalle käänнос. Hyödynsin Microsoft Wordin "Clip Art"-toiminnon kuvapalvelua sekä etsin internetistä muun muassa Tansanian lipun. Tehtävän vastaukset löytyvät liitteestä (LIITE 7).

6.2 Yhteenveto toiminnallisesta osuudesta

Kokeilin oppituntien toimivuutta kahtena päivänä kahdella Ylivieskan alakoululla. 28.2.2014 kävin Ojakylän koululla. Oppitunnille osallistuivat 5.-6.-luokkalaiset, heidän opettajansa sekä Ylivieskan seurakunnan lähetyssihteeri Hannele Aho. Paikalla oli tuolloin 24 oppilasta. Toisella kerralla kävin Päivärinnan koululla 2.4.2014, jolloin oppitunnille osallistui 20 4.-luokkalaista, heidän opettajansa sekä Reetta Leppälä Centria ammattikorkeakoulusta. Oppitunnit järjestettiin koulujen liikuntasalissa.

Oppitunnin ajaksi liikuntasaliin pystytettiin pressutelttä (LIITE 2). Aloitin oppitunnit esittelyllä ja kertomalla vierailuni syyn. Sen jälkeen oli oppilaiden vuoro kertoa oma nimensä ja lempilelunsa tai lelu jonka haluaisi saada seuraavaksi lahjaksi. Kierroksen jälkeen kerroin, että köyhissä maissa lapset joutuvat itse tekemään lelunsa, koska heillä ei ole varaa samankaltaisiin leluihin kuin meillä on. Seuraavaksi teimme säilykepurkeista rummut (LIITE 3). Askartelun tarkoituksena oli havainnollistaa, että arkipäiväisistä tavaroille saadaan helposti uusi tarkoitus pienillä muutoksilla. Samalla lapset saivat kokemuksen lelun valmistamisesta itse.

Seuraavaksi syvennyttiin käännöstehtäviin (LIITE 6). Tehtävässä esiintyi suomenkielinen lause, jossa yksi sana oli kirjoitettu swahiliksi (Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1977, 168-169). Asiayhteyden ja kuvavihjeen avulla lasten tuli selvittää swahilinkielisen sanan merkitys suomeksi. Merkitykset kirjoitettiin katkoviivalle. Yksi viivoista oli merkitty eri värillä kuin muut viivat. Käännöksen jälkeen poimittiin erivärisistä viivoista kirjaimet ja niistä muodostui sanoja. Ryhmä 1 sai sanaksi Raamattu, ryhmä 2 ilosanoma, ryhmä 3 lähimmäisen ja ryhmä 4 pelastus.

Käännöstehtävän jälkeen luin Matteuksen evankeliumista kaste- ja lähetyskäskyn. Kerroin ympäri maailman tehtävästä kaste- ja lähetystyöstä. Tämän jälkeen luin lähetystyöntekijän blogista tekstin, jossa kerrottiin kohdealueen tilanteesta (Pyhtilä 2014). Lukemisen aikana laitoin kiertämään valokuvia, jotka olivat Suomen Lähetysseuran tukemilta kohdealueilta. (Suomen Lähetysseuran kuvapalvelu 2014). Kuvat havainnollistivat kohdealueiden kuivuutta ja auttoivat hahmottamaan tekstiä.

Lukemisen jälkeen oppilaat saivat pienryhmissä tehtäväkseen koota ehjäksi karttapalapelin (LIITE 3), jossa oli näkyvillä Ylivieskan seurakunnan tukemat nimikkokohteet. Palaset sijoitettiin lopuksi maailmankartalle. Kun koko maailmankartta oli ehjä, esittelin nimikkokohteet ja kerroin siellä tehtävästä työstä (LIITE 5). Oppituntien päätteeksi lauloimme virren 501 ”Kuule Isä taivaan”

6.3 Itsearviointi

Kokeilukertojen perusteella oppituntisuunnitelma ja rekvisiitta toimivat hyvin. Sisällöltään oppitunnit olivat selkeitä ja toimivia. Liikuntasalissa oli omat hyvät ja huonot puolensa. Toisaalta teltan ja materiaalit sai hyvin pystytettyä, mutta toisaalta salissa kaikui, mikä hankaloitti äänen käyttöä opetuksessa.

Teltoa oli yksi tärkeimmistä tunnelmaa luovista tekijöistä. Oppilaiden mielenkiinto kohdistui teltaan, mikä oli tarkoituskin. Teltan pystytys onnistui liikuntasaliin hyvin, jopa yksin pystyttäminen sujui moitteettomasti. Materiaalia oli sen verran, että yksin koristelemine onnistui helposti ja nopeasti.

Valitsemani toiminnalliset tehtävät toimivat ja sujuivat pääasiassa hyvin. En ollut tarkistanut valmistamiani tehtäviä riittävän huolellisesti, joten tehtävistä löytyi muutamia huolimattomuusvirheitä. Ojakylän koululla käännöstehtävän jatkotehtävässä, missä piti poimia eri värillä alleviivattu kirjain, olin merkinnyt yhden kirjaimen väärin, mikä vaikeutti tehtävän suorittamista. Lisäksi katkoviiva oli liian pieni, joten parissa tehtävässä tämä oli vaikuttanut lopputulokseen. Huomasin virheeni ajoissa ja kerroin lapsille siitä. Tehtävä saatiin virheistä huolimatta tehtyä onnistuneesti loppuun.

Päivärinnan koululle olin suurentanut katkoviivoja ja korjannut havaitsemani kirjoitusvirheet. Epähuomiossa olin kuitenkin tehnyt uuden kirjoitusvirheen toiseen tehtävään, mikä hankaloitti lasten työskentelyä. Virheen huomattuani ohjeistin lapsia asiasta ja he saivat tehtävän tehtyä onnistuneesti. Isommat katkoviivat helpottivat kirjoittamista, ja vaikuttivat kokeilun perusteella olevan sopivan kokoisia.

Ojakylän koululla minulla oli käytettävissä pienempi ja yksinkertaisempi kartta. Sen avulla saatiin kokeiltua tehtävän idean toimivuutta. Havainnollistamisvälineenä kyseinen kartta oli kuitenkin huono, sillä se sisälsi vain valtioiden rajat eikä lainkaan värejä. Sopivaa karttaa ei ollut löytynyt ennen Ojakylän kokeilua, joten jouduin siksi turvautumaan yksinkertaiseen karttaan. Päivärinnan koululla tehtyä kokeilua varten löytyi isompi ja värikkäämpi kartta, mutta siitä puuttuivat valtioiden rajat. Lisäsin siihen lähetyskohteiden rajaviivat, jotta lapset hahmottavat kohteiden sijainnin kartalla. Riittävän suurella kartalla havainnollistaminen helpottuu huomattavasti.

Ojakylän koululla toteutin säilykepurkkiaskartelun siten, että säilykepurkin päälle asetettiin ilmapallo rumpukalvoksi. Rumpukalvon asettaminen paikoilleen oli monelle oppilaalle haastavaa johtuen ilmapallon tiukkuudesta. Lisäksi ryhmän koko ja käytetty tilaa toivat oman haasteensa askartelulle. Oli hankalaa näyttää askartelun ohjeita siten, että jokainen oppilas näki ohjeet. Ylimääräistä aikaa meni siihen, että kiersin avustamassa rumpukalvojen asettelussa. Askartelun voi toteuttaa pienemmässä ryhmässä, jonka koko on noin 6-12 henkilöä. Tällöin havainnollistaminen helpottuu ja aikaa ei kulu niin paljon johtuen osallistujamäärästä. En hoksannut ohjeistaa, että rummut tulisi viedä pois askartelun jälkeen, joten lapset rummuttelivat niitä silloin tällöin, mikä aiheutti ylimääräistä hälyä.

Päivärinnan koululla jätin rumpukalvon kokonaan pois. Lapset saivat sen sijaan koristella säilykepurkin ympärille pyöritettävän etiketin värikynillä. Tämä oli parempi ratkaisu, sillä aikaa ei mennyt läheskään niin kauan kuin ilmapallon asettelussa. Tällä kerralla muistin ohjeistaa rumpujen pois viennin, mikä helpotti tunnilla työskentelyä.

Oppituntien kestoksi oli suunniteltu kaksi 45 minuutin kokonaisuutta. Oppituntien pitäminen yhtäjaksoisesti sopi kokonaisuuteen hyvin. Välituntien pitäminen tuntien välissä olisi saattanut rikkoa oppituntien aikana syntyneen ilmapiirin. Ensimmäisenä kokeilupäivänä oppitunnit kestivät noin tunnin. Oma kokemattomuuteni oppituntien pitämisestä ja jännitykseni vaikuttivat siten, että puhuin nopeammin. Toisena kokeilupäivänä oppitunnit kestivät suunnitelman mukaisesti yksi ja puoli tuntia. Ensimmäisestä kokeilukerrasta viisastuneena valmistauduin paremmin ja olin rentoutuneempi, mitkä vaikuttivat oppituntien kesto.

6.4 Palaute Ojakylän koululta

Keräsin oppilailta palautteen tuntien jälkeen. Palautteita tuli 24 kappaletta. Esitin samaa mieltä ja eri mieltä väittämiä, joihin vastattiin merkitsemällä rasti ruutuun. Väittämät olivat seuraavat: 1. Oppitunnit olivat tylsiä. 2. Tehtävät olivat liian vaikeita. 3. Minulla oli hauskaa oppituntien aikana. Lisäksi kysyin, oliko jokin erityinen tehtävä vaikea, mikä tehtävä ja miksi. Pyysin myös mainitsemaan parhaan asian oppitunneissa.

Suurimman osan mielestä tunnit eivät olleet tylsiä, eivätkä tehtävät olleet vaikeita ja heillä oli hauskaa oppituntien aikana. Yhdessä palautteessa mainittiin, että tunneilla oli vähän tylsää, mutta kyseisen palautteen antajalla oli kuitenkin hauskaa oppituntien aikana. Kaksi oppilasta oli sitä mieltä, että oppitunnit eivät olleet tylsiä, tehtävät eivät olleet liian vaikeita mutta heillä ei ollut hauskaa tuntien aikana. Yhdessä palautteessa oppilas oli sijoittanut rastit väittämien väliin.

Ainoa mikä mainittiin vaikeaksi asiaksi oppitunneilla oli rumpukalvon kiinnittäminen paikoilleen. Siitä huolimatta rummut olivat selkeästi suosituin tehtävä oppituntien aikana, sillä 17 palautteessa rumpujen teko oli mainittu parhaana asiana. Muita parhaina pidettyjä asioita olivat ryhmätyöt, palapeli sekä tiedot eri maista.

Opettajan palautelomakkeessa oli kolme kysymystä: 1. Mielipiteesi oppitunneista kokonaisuutena. 2. Soveltuvatko oppitunnit 4.-6.-luokkalaisille? ja 3. Mielipiteesi toiminnallisista tehtävistä. Opettajan mielestä tehtävät olivat mukavia ja hän uskoi, että oppilaiden mielenkiinto aihetta kohtaan lisääntyi. Hän huomautti myös, että rummut kannattaa tehdä joko lopuksi tai askartelun päätyttyä viedä pois käsistä. Hänen mielestään tehtävät soveltuivat kyseiselle ikäluokalle hyvin.

Lähetys sihteeri piti aloituksesta ja siihen liittyneistä kysymyksistä. Hän kiinnitti huomiota rumpujen askarteluun. Rumpukapuloiden materiaaleja ei välttämättä kannata antaa heti, jotta lapset eivät alkaisi rummuttelemaan askartelun aikana. Rummutus kätkee puheen alle. Etiketti voi olla helpompi koristella ennen liimausta purkkiin. Ilmapallojen olisi myös syytä olla isompia, jotta ne saataisiin helpommin kiinnitettyä kalvoksi. Lähetys sihteeri kiinnitti myös huomiota siihen, että purkeissa voi olla rosoisia ja teräviä reunoja. Ne olisi syytä puristaa tasaiseksi ennen askartelua, jotta haavoja ei pääse syntymään. Rumpuaskartelun voisi

sijoittaa oppitunnin loppuun, jolloin lasten keskittyminen riittää opetukseen. Oppitunti voisi päättyä yhteissoittoon rummuilla. Tämän jälkeen lapset voisivat lähteä ja viedä rummut mukanaan.

Ryhmiin jakaminen oli hyvä menetelmä. Oppilaat vaikuttivat tekevän tehtäviä aktiivisesti ja onnistuivat lähetysihiteerin mielestä tehtävissä hyvin. Hän kiinnitti huomiota siihen, että luin blogitekstin sekä Raamatun kohdan aika nopeasti, mikä luultavasti vaikeutti seuraamista. Lukemisen aikana kannattaisi ehkä istua ja lapset voisi kerätä lähemmäksi, tällöin syntyisi tiiviimpi tunnelma ja lapsiin saataisiin muodostettua parempi kontakti.

6.5 Palaute Päivärinnan koululta

Palaute kerättiin Päivärinnan koululla samalla tavalla kuin Ojakylän koululla. 20 oppilasta antoi palautteen. 17 oppilaan mielestä oppitunnit eivät olleet tylsiä, eivätkä tehtävät olleet liian vaikeita. Heillä oli myös hauskaa tuntien aikana. Yhden oppilaan mielestä tunnit olivat tylsiä, tehtävät eivät olleet liian vaikeita ja hänellä oli hauskaa tuntien aikana. Kahden oppilaan mielestä tunnit eivät olleet tylsiä, tehtävät eivät olleet liian vaikeita, mutta tuntien aikana heillä ei ollut hauskaa.

Pääasiallisesti tehtäviä ei pidetty liian vaikeina. Kahdessa palautteessa käännöstehtävää pidettiin vaikeana, joista toisessa mainittiin, että kirjoitusvirhe vaikeutti tehtävän tekoa. Yhdessä palautteessa jopa toivottiin vaikeampia tehtäviä. Yksi oppilas oli sitä mieltä, että paperin kääriminen säilykepurkin ympärille oli haasteellista, sillä paperi meni helposti ruttuun. Yhdessä palautteessa sanottiin,

että tehtävät eivät olleet vaikeita, koska luokkakaverit auttoivat vaikeissa kohdissa.

Parhaina asioina oppitunneissa mainittiin, että muille tuli hyvä mieli tuntien aikana, neljä mainitsi askartelun tai rummut, yksi mainitsi ryhmätyöt, yksi sanankäännöstehtävän ja yhden mielestä vähän kaikki oli parasta. Kaksitoista oppilasta ei osannut sanoa, mikä tunneissa oli parasta.

Opettajan mielestä kokonaisuus oli monipuolinen ja vaihteleva. Oppituntien hyvä aikataulutus auttoi tilanteen hallinnassa pysymiseen. Opettajan havaintojen perusteella oppilaat eivät kuunnelleet valokuvien katseluaikana sitä, mitä kerroin lähetystyöstä. Sen olisi hänen mielestään voinut toteuttaa toisin. Toiminnalliset tehtävät olivat onnistuneita, ja soittimen rakentaminen vaikutti kiinnostavan oppilaita. Ryhmätehtävät sujuivat hyvin ja ajankäyttö oli suunniteltu huolellisesti. Opettajan koki, että oppitunnit soveltuvat parhaiten 4.-5.-luokkalaisille. 6.-luokkalaisia varten suunnitelmaa tulisi hänen mielestään monipuolistaa joiltain osin. Kokonaisuutena tuokio oli mielenkiintoinen.

7 POHDINTA

Halusin työlläni kertoa oppilaille kuinka lähetystyön avulla autetaan kriisien keskellä eläviä ihmisiä, mitä lähetystyö on ja kuinka sitä tehdään. Työni auttoi omalla tavallaan koulujen ja seurakunnan välistä yhteistyötä. Koulut ottivat minut hyvin vastaan ja ilmaisivat halukkuutensa osallistua jatkossakin tämän kaltaisiin opetustuokioihin. Koulut ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita seurakunnan kanssa. Yhteistyö koulun ja seurakunnan välillä vahvistaa yhteistä kasvatustehtävää. Vierailut ovat ainutlaatuisia tilaisuuksia kertoa tärkeistä aiheista.

Tuntisuunnitelma oli toimiva, mutta havaintojeni ja palautteen perusteella tehtävien järjestys vaati muutoksia. Opettajani myös suositteli, että järjestystä olisi syytä vaihtaa. Vaihdon myötä oppilaat jaksaisivat keskittyä alkutunnista opetukseen.

Yllättävän moni Päivärinnan koulun oppilaista ei tiennyt, mikä oppitunneissa oli parasta. Kysymyksen muotoilu on saattanut vaikuttaa palautteen vastauksiin. Ehkä lapset kokivat tuntien asiat hyvinä, mutta nimenomaan parasta asiaa ei löytynyt. Tämän puolesta puhuu se, että kaikki 12 oppilasta, jotka eivät osanneet sanoa parasta asiaa, olivat merkinneet rastilla tuntien olevan hauskoja. Palautteiden perusteella suurin osa oppilaista kuitenkin viihtyi tunnilla.

Päivärinnan koulun opettajan mielestä oppitunteja pitäisi monipuolistaa 6.-luokkalaisille. Ojakylällä 5.-6.-luokkalaiset selvisivät tehtävistä nopeasti, eivätkä tehtävät olleet heidän mielestään vaikeita. On kuitenkin hyvä asia, että tehtävät eivät olleet liian haasteellisia, sillä liian vaikeat tehtävät vievät oppilailta voimia ja keskittymiskykyä. Tehtävissä kuitenkin käsiteltiin täysin vierasta kieltä sekä

koottiin maailmankarttaa ehjäksi. Onnistumisen kokemukset tekevät oppimisen mieluisaksi. Tästä on kuitenkin hyvä lähteä kehittämään haasteellisempia tehtäviä. Kenties 6.-luokkalaisille tulisi kehitellä aivan oma tuntisuunnitelmansa tai lisätä jokin oma tehtävä, jotta oppitunnit soveltuisivat heille.

Toiminnallisia tehtäviä oli oppitunneille sopiva määrä, enkä lisäisi yhtään tehtävää kokonaisuuteen. Lisätehtävät vaikuttaisivat oppituntien keston. Oppituntien kesto näillä kokeilukerroilla oli sopiva, sillä yliajalle ei menty kertaakaan. Oppilaat jaksoivat keskittyä melko hyvin tunneilla, vaikka välillä oli pientä levottomuutta ja juttelua. Toiminta kuitenkin tarjosi tekemistä ja auttoi oppilaiden keskittymistä aiheeseen.

Opinnäytetyöni helpottaa lähetyssihteerin työtä. Valmiin suunnitelman avulla on helpompi lähteä pitämään oppitunteja. Työtä voi soveltaa ja kehittää monilla tavoilla eri ryhmille sopivaksi. Esimerkiksi musiikkia voisi lisätä taustamusiikiksi työskentelyjen ajaksi, kohdemaiden kulttuuria voisi esitellä enemmän ja rummuilla voisi soittaa yhteissoiton oppituntien päätteeksi.

Havaintojeni ja palautteen perusteella onnistuin löytämään sopivia menetelmiä ja välineitä, joiden avulla lähetystyötä voidaan esitellä 4.-6.-luokkalaisille. Kokonaisuutena opinnäytetyöni vastasi lähetyssihteerin mukaan hankkeen tarkoitusta ja hän oli siihen tyytyväinen. Oppituntien järjestystä oli syytä muuttaa järkevämmäksi, sillä askartelu vei paljon aikaa ja keskittymistä oppilailta. Uskon, että muutetulla tuntisuunnitelmalla saadaan toimivia oppitunteja pidetyksi. Työ on sellainen, että sitä voidaan hyödyntää apuvälineenä opetuksessa.

Koen työni olevan onnistunut, jos joku hyödyntää tätä työtä suoraan tai sovellettuna. Maailmassa on edelleen ihmisiä, jotka kärsivät monenlaisesta

hädästä. Lähetystyötä tarvitaan ja sitä on tehtävä. Toivon, että työtäni voidaan hyödyntää ihmisten kiinnostuksen heräämiseen ja tiedon levittämiseen. Ilosanomien tarvitsijoita löytyy edelleen "maan ääristä."

LÄHTEET

Ahonen, R. 2003. Lähetys rajojen ylittäjänä. Kokonaisvaltaisen lähetyskäsitteiden vaikutus lähetystyön rakenteeseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Ahonen, R. 2000. Lähetys uudella vuosituuhannella. Maailmanlähetyksen teologiset perusteet. Helsinki: Suomen Lähetysseura.

Ahonen, R. 2012. Maailmanlähetyksen tienhaarassa. Siirtymävaiheen missiologiaa kysymyksiä. Helsinki: Suomen Lähetysseura.

Bandura, A. 2002. Sosiaalis-kognitiivinen teoria. Teoksessa R. Vasta (toim.) Kuusi teoriaa lapsen kehityksestä. 2. painos. Suomi: Oy Unipress Ab. 13-82.

Diakonia in Context: Transformation, Reconciliation, Empowerment. 2009. An LWF Contribution to the Understanding and Practice of Diakonia. The Lutheran World Federation. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://www.lutheranworld.org/sites/default/files/DMD-Diakonia-EN-low.pdf>. Luettu 9.4.2014.

Freud, S. 1969. Johdatus psykoanalyysiin. 2. painos. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Halme, L. 2010. Lapsen parhaaksi. Uskontokasvatus kokonaisvaltaisen ihmiskuvan valossa. Helsinki: Lasten keskus.

Halme, L. 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. Helsinki: Lasten keskus.

Holma, M. 2009. Kirkko ja koulu yhdessä. Kirkon ja koulun yhteistyön lähtökohtia, perusteita ja toimintatapoja. WWW-dokumentti. Saatavissa [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D6361544A83C3729C22577130040638C/\\$FILE/yhteensoppii.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D6361544A83C3729C22577130040638C/$FILE/yhteensoppii.pdf). Luettu 25.3.2014.

Holma, M. 2008. Koulun uskontokasvatus ja kirkko. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lk-kirjat. 141-148.

Horppu, S., Leppämäki, P. & Nurmiraanta, H. 2009. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. Helsinki: Kirjapaja.

- Hurme, H. 2003. Perhe kehityksen kontekstina. Teoksessa P. Lyytinen, M. Korhonen & H. Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. 1.-6. painos. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö. 139-156.
- Häkkinen, V. 2007. Kansainvälisen diakonian teologia. Teoksessa K. Latvus & A. Elenius (toim.) Auttamisen teologia. Helsinki: Kirjapaja. 209-218.
- Jarasto, P. & Sinervo, N. 1998. Kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Jokela, E. 2010. Lapsen usko. Teoksessa E. Jokela & H. Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Lasten keskus Oy: Helsinki. 235-247.
- Kallioniemi, A. 2010. Kokonaisvaltaisesti oppiva lapsi. Teoksessa E. Jokela & H. Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Lasten keskus Oy: Helsinki. 130-145.
- Kangasmaa, T., Petäjä, H. & Vuorelma, P. 2009. Lapsen uskonnollinen kehitys. Teoksessa T. Kangasmaa, H. Petäjä & P. Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen. Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio varhaiskasvatuksessa. 2. painos. Helsinki: Lasten keskus Oy. 42-46.
- Kilpi, P. & Lehtonen-Inkinen, P. 1977. Maailman paras. Kirja lapsi- ja varhaisnuorisotyön ohjaajille. Helsinki: Suomen Lähetysseura.
- Kinnunen, S. 2001. Keskilapsuuden tärkeät vuodet. 3.painos. Helsinki: Karas-Sana.
- Kirkkojärjestys 4:4§. 8.11.1991/1055 v. 1993. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>. Luettu 9.4.2014
- Kirkon lähetystehtävä. 2004. Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö. WWW-dokumentti. Saatavissa [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BA1001E1C82EEF94C22577BB0043B0BC/\\$FILE/ki_rkon_lahetystehtava_neuvottelukunnan_mietinto.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BA1001E1C82EEF94C22577BB0043B0BC/$FILE/ki_rkon_lahetystehtava_neuvottelukunnan_mietinto.pdf). Luettu 9.4.2014.
- Koppelomäki, E. & Vuolle, S. 2007. Menkää ja tehkää. Opinnäytetyö. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://www.cou.fi/opinnaytetyot/julkaistut/Koppelomaki.pdf>. Luettu 9.4.2014.
- Levijoki-Laakso, M. & Palola, S. 2009. Jumalan luomia me kaikki. Lähetyskasvatusta alakouluihin. Opinnäytetyö. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa

<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/4864/JUMALAN%20LUOMIA%20ME%20KAIKKI.pdf?sequence=1>. Luettu 9.4.2014.

Luukas, M-A. & Riitto, T. 2006. Nouse ja kiidä! Lähetyspäivä seurakunnan kesäleirillä 10-13 –vuotiaille varhaisnuorille. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Pieksamaki2006/luukasriitto.pdf. Luettu 9.4.2014.

Luumi, P. 2010. Lapsuuden teologiaa. Teoksessa E. Jokela & H. Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Lasten keskus Oy: Helsinki. 207-221.

Malkavaara, M. 2007. Historiallinen näkökulma kansainväliseen diakoniaan. Teoksessa K. Latvus & A. Elenius (toim.) Auttamisen teologia. Helsinki: Kirjapaja. 195-208.

Muhonen, M. & Tirri, K. 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lk-kirjat. 63-82.

Myllymäki, T. Pallo haltuun. Kansainvälisyyskasvatus Suomessa. 2004. Kehitysyhteisön palvelukeskus. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://multikult.files.wordpress.com/2008/05/pallo-haltuun-kansainvalisyyskasvatuksen-opas1.pdf>. Luettu 14.4.2014.

Oikarinen, L. 1993. Ihmisen uskon kehitys. James W. Fowlerin teorian konsistenssin analyysi. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Peltonen, J. 2000. Lawrence Kohlbergin teoria moraalisisestä sivistyksestä ja eettisestä kasvusta. Teoksessa P. Siljander (toim.) Kasvatus ja sivistys. Helsinki: Oy Yliopistokustannus. 165-177.

Pruuki, L. 2010. Hengellinen lapsi. Teoksessa E. Jokela & H. Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: Lasten keskus Oy. 222-234.

Pyhtilä, M. 2014. Kahdeksan nälkää. Blogi-teksti. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://maanrako.blogspot.fi/2014/01/kahdeksan-nalkaa.html>. Luettu 9.4.2014.

Suomen Lähetysseuran kuvapalvelu. 2014. Suomen Lähetysseura. WWW-dokumentti. Saatavissa http://www.suomenlahetykseura.fi/kp_fi/ekstranet/kuvapalvelu/. Luettu 9.4.2014

Räsänen, A. 2008. Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lk-kirjat. 287-304.

Rödström, M. 1992. Lapsen kehitys 7-12 vuotta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015. 2010. Lähetysstrategian teologinen perusta. WWW-dokumentti. Saatavissa [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BA1001E1C82EEF94C22577BB0043B0BC/\\$FILE/Kirkon_lahetystyon_ ja_kv-diakonian_peruslinja.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BA1001E1C82EEF94C22577BB0043B0BC/$FILE/Kirkon_lahetystyon_ ja_kv-diakonian_peruslinja.pdf). Luettu 7.2.2014.

Tamm, M. 2002. Lasten ja nuorten uskonnollinen maailma. 2. painos. Helsinki: Lasten keskus.

Tytöt ja pojat seurakuntalaisina. 2012. Kirkkohallituksen julkaisuja 2012:5. WWW-dokumentti. Saatavissa [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/KH_TP_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/$FILE/KH_TP_www.pdf). Luettu 25.3.2014.

Vanne, A. 2008. Kristillinen kasvatus koulussa. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lk-kirjat. 131-140.

LIITTEET

LIITE 1 OPPITUNTIEN ESIVALMISTELUT

LIITE 2 TELTTA

LIITE 3 KARTTA JA RUMPU

LIITE 4: MIKKO PYHTILÄ: KAHDEKSAN NÄLKÄÄ

LIITE 5 TUNTISUUNNITELMA

LIITE 6 YLIVIESKAN SEURAKUNNAN NIMIKKOKOhteet JA LÄHETIT

LIITE 7 KÄÄNNÖSTEHTÄVÄT 1-4

LIITE 8 KÄÄNNÖSTEHTÄVIEN RATKAISUT

OPPITUNTIEN ESIVALMISTELUT

Oppituntien tilan on syytä olla riittävän tilava, jotta pressu saadaan levitettyä teltaksi. Itse pidin oppitunnit koulun liikuntasalissa. Pystyitin teltan ja laitoin materiaalit esille noin puolessa tunnissa, kun tein sen yksin. Avustajan kanssa työ on helpompi ja nopeampi tehdä.

Pressukankaan pystyttäminen onnistuu helpoiten, jos liikuntasalin reunoilla on esimerkiksi kiipeilyteline, johon köyden voi sitoa kiinni. Köysi pujotetaan pressun rei'istä läpi ja viedään salin toiseen päähän ja sidotaan sopivaan kohtaan kiinni. Maahan jäävä helma sidotaan esimerkiksi pitkään penkkiin kiinni, jolloin muodostuu seinä. Penkkiä liikuttelemalla saadaan seinän kireyttä säädelyä. Telta on mainio tunnelman luoja, mutta mikäli tila ei mahdollista teltan pystytystä se voidaan jättää pois. Kankaat ja muut koristeet asetellaan tilan sallimalla tavalla. Kuljetuslaatikot voi hyödyntää pöytinä, jotka koristellaan (LIITE 2).

Hyödynsin tunnin aikana valokuvia havainnollistamismateriaalina. Suomen Lähetysseura tarjoaa kuvapalvelussaan laadukkaita kuvia, joita voi hyödyntää lähetystyöaiheisissa tilaisuuksissa, mutta myös koulun uskonnon opetuksessa, nuorten illoissa ja rippikoulussa. (Suomen Lähetysseuran kuvapalvelu 2014.) Kuvia on paljon ja ne on lajiteltu työmuodon ja kohdemaiden mukaan. Hyödynsin nimikkokohdemaiden valokuvia opetuksessa. Tulostin kuvat ja ne laminoitiin kestävyuden parantamiseksi.

Kannattaa hankkia mahdollisimman iso maailmankartta. Sen avulla havainnollistaminen on helpompaa. Kartta päällystetään ja leikataan sopiviksi palasiksi. Käytössäni olevassa kartassa ei ollut valtion rajoja, joten merkitsin tussilla lähetyskohteet kartalle (LIITE 3).

Tarvikelista

- Raamattu
- Virsikirja
- Säilytyslaatikoita. Näistä saat rakennettua pöydän koristeille
- Tyhjiä säilykepurkkeja, rummuiksi.
- Valkoista paperia, jonka voi kietaista rumpujen ympärille.
- Liimaa
- Värikyniä
- Ilmapalloja (valinnainen, voi olla haasteellinen kiinnittää rumpuun)
- Grillitikkuja
- Massapalloja, tikkujen nokkaan.
- Pressua
- Köyttä teltan pystytykseen.
- Teippiä
- Kukkia
- Värikkäitä huiveja
- Sakset
- Kaksi värikästä mattoa

Listaa voi täydentää itse mieleisekseen, mutta näillä tarvikkeilla rekvisiitan pystyttäminen onnistuu. Mitä enemmän sinulla on lähetyskohteita havainnollistavia esineitä mukanas, sitä näyttävämmän teltan saat rakennettua.

LÄHTEET

Suomen Lähetysseuran kuvapalvelu. 2014. Suomen Lähetysseura. WWW-dokumentti. Saatavissa

http://www.suomenlahetusseura.fi/kp_fi/ekstranet/kuvapalvelu/. Luettu 9.4.2014

TELTTA

KARTTA JA RUMPU

Etelä-Amerikka ja Eurooppa ovat kuudessa osassa ja Afrikka on seitsemässä. Lapset kokosivat palaset ehjiksi noin kymmenessä minuutissa. Kuvan karttaa käytin Päivärinnan koululla toisena kokeilupäivänä. Hyödynsin ensimmäisenä kokeilupäivänä Ojakylän koululla ilmaista karttaa, jonka löysin internetistä. (Outline maps 2014.)

Ilmapallo leikataan kuvan osoittamalla tavalla. Kuvassa näkyvä ilmapallon alempi osa pingotetaan säilykepurkin ympärille kalvoksi. Tarpeeksi tiukka ilmapallo pysyy kiinni ilman erityisiä toimenpiteitä. Kalvon voi myös jättää pois.

LÄHTEET

Outline maps. 2014. World atlas. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://www.worldatlas.com/webimage/testmaps/maps.htm>. Luettu 22.4.2014.

MIKKO PYHTILÄ: KAHDEKSAN NÄLKÄÄ

Iltapäivä 25.6°C, taivas on paksussa pilvessa, sataa ja ukkonen jyriisee. Työtoverin kanssa ajettiin kokoukseen. Avattiin auton radio ja kuunneltiin sitä, tuli uutisia. Oli uutinen että Kishapussa on nälkä. Hämmästelimme uutista. Naapurimaakuntaan Meatuun olimme jakamassa ruokaa vajaa vuosi sitten ja ajattelin, että ei kyllä pääse nyt ihmiset helpolla. Ajattelin, että täytyy käydä alueella työskentelevältä tutulta mieheltä kysymässä, mistä on kyse. Ensin pidimme kokouksen muista asioista ja sitten menin tuttua miestä jututtamaan. Kertoi, että nälkä alueella todellakin oli. Kahdeksas nälkävuosi oli nyt jo peräkkäin. Saivat aina vähän viljaa pelloiltaan mutta ei riittävästi koko vuoden varalle. Vuonna 2011 oli jo muuttanut iso joukko muualle, ja uusilla alueilla oli tullut levottomuuksia aiempien ja uusien asukkaiden välille. Kertoi myös, että aluksi nälkä johtui osittain siitä, että ihmiset olivat vaihtaneet perinteiset viljat maissiin ja muihin. "Valkoinen vilja on merkki kehityksestä." Mutta se ei kestänyt alueen hyvin haastavia ilmoja. "Mutta kyllä nyt ongelma on se, että enään ei vain sada. Ilma on muuttunut. (Pyhtilä 2014.)

Paluumatkalla mietin tilannetta ja ihmisten vaikeita oloja. Mietin ihmisiä, että ovat sitkeitä, kun vain sinnittelevät, vaikka elinolosuhteet ovat huonot. Suomen Lähetysseura on paikallisen yhteistyökumppaninsa TCRS:n kanssa toteuttanut alueella hankkeita, joissa alueen vedensaantia ja muita elinoloja on parannettu. Mietin, paljonkohan ihmisiä olisi lähtenyt evakkoon, jos hanketta ei olisi toteutettu. Se antaa ainakin enemmän mahdollisuuksia ihmisille jäädä kotiseuduilleen, jos niin haluavat. Illalla kotikaupunkia lähestyttäessä taivas oli pilvessä ja satoi vähän. Mietin sitäkin, että on tässä maassa hurjia eroja alueiden ilmastoissa, kun täällä vettä olisi vaikka muille jakaa ja muutaman sadan kilometrin päässä ollaan nälässä. (Pyhtilä 2014.)

Työtoverini kerran laskeskelivat, että aina se vuosi, jonka viimeinen numero on "4" on nälkävuosi. 1994, 2004 ja nyt 2014. Mutta Kishapussa nuo viimeisimmät välivuodetkin ovat olleet nälän kiusaamia. (Pyhtilä 2014.)

LÄHTEET

Pyhtilä, M. 2014. Kahdeksan nälkää. Blogi-teksti. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://maanrako.blogspot.fi/2014/01/kahdeksan-nalkaa.html>. Luettu 9.4.2014.

TUNTISUUNNITELMA

Tavoitteet: Esitellä Ylivieskan seurakunnan nimikkokohteet ja – lähetit. Tutustuttaa oppilaat lähetystyön muotoihin kohdealueilla ja kertoa lähetystyön tarkoituksesta. Millaista apua alueilla tarvitaan ja miten ihmisiä autetaan?

Aloitus: Itsensä esittely ja pohjustus päivän työskentelyyn. Alkulauluna virsi 501 Kuule Isä taivaan. Mitä lähetystyö on ja miksi sitä tehdään? Luetaan Raamatusta Matteuksen evankeliumista kaste- ja lähetyskäsky. Kesto 10 minuuttia.

Lähetyskohdepalapeli

Lapset kokoavat pienryhmissä palapelistä lähetyskohdemaiden kartat. Kun kartat ovat ehjiä kierrellään kohde kerrallaan kohteet läpi ja esitellään alueilla tehtävää työtä sekä nimikkolähetit. Suomen Lähetysseuran kuvapalvelun kuvia voi esitellä tässä vaiheessa. (Suomen Lähetysseuran kuvapalvelu 2014). Kesto 20 minuuttia.

Luetaan ”Maanrako”-blogin teksti ”Kahdeksan nälkää.” (Pyhtilä 2014).

Kootaan lapset istumaan lähelle rinkiin lukemisen ajaksi. Lukemisen aikana voi laittaa kiertämään Suomen Lähetysseuran kuvapalvelusta tulostetut kuvat, joita oppilaat voivat seurata lukemisen aikana. Kesto 10 minuuttia.

Käännöstehtävä

Pienryhmissä käännetään tehtävän lauseissa esiintyvät swahilin kieliset sanat suomeksi. Yhdistämällä katkoviivan eri värillä kirjoitetut kirjaimet muodostuu uusia sanoja. Sanat ovat: Raamattu, ilosanoma, lähimmäisen ja pelastus. Raamattu sisältää ilosanoman, joka on lähimmäisen pelastus. Käännöstehtävän avulla kerrotaan raamatunkäännöstyöstä. Yksikin vieraskielinen sana tuttujen sanojen

joukossa voi vaikeuttaa lauseen ymmärtämistä. Siksi on tärkeää, että vieraita kieliä käännetään omalle äidinkielelle. Kesto 15 minuuttia.

Säilykepurkkiaskartelu

Kysellään lapsilta aluksi, mikä on heidän lempilelunsa tai minkä lelun he haluaisivat saada seuraavaksi lahjaksi. Köyhissä maissa lapset joutuvat itse tekemään lelunsa, koska heillä ei ole varaa samankaltaisiin leluihin kuin meillä on. Askartelun tarkoituksena oli havainnollistaa sitä, että arkipäiväisistä tavaroille saadaan helposti uusi tarkoitus pienillä muutoksilla. Samalla lapset saivat kokemuksen lelun valmistamisesta itse.

Askarrellaan säilykepurkeista rummut. Lapsille jaetaan tarvittavat materiaalit: säilykepurkki, valkoista paperia, grillitikku sekä massapallo. Rumpukapula rakennetaan yhdistämällä massapallo grillitikun kärkeen. Säilykepurkin avulla paperista mitataan ja leikataan sopiva suikale etikettiä varten. Suikale liimataan purkkiin kiinni. Rummut koristellaan oman mielikuvituksen mukaisesti. Loppuaika voidaan hyödyntää tähän askarteluun. Kesto 35 minuuttia.

LÄHTEET

Pyhtilä, M. 2014. Kahdeksan nälkää. Blogi-teksti. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://maanrako.blogspot.fi/2014/01/kahdeksan-nalkaa.html>. Luettu 9.4.2014.

Suomen Lähetysseuran kuvapalvelu. 2014. Suomen Lähetysseura. WWW-dokumentti. Saatavissa http://www.suomenlahetykseura.fi/kp_fi/ekstranet/kuvapalvelu/. Luettu 9.4.2014

YLIVIESKAN SEURAKUNNAN NIMIKKOKOhteET JA -LÄHETIT

Ylivieskan seurakunnan tukemia nimikkokohteita Suomen Lähetysseuran kautta ovat: Namibian kirkon kaupunkityö, Hosainan teologinen seminaari Etiopiassa sekä Kalajoen rovastikunnan lasten ja nuorten yhteinen nimikkoperhe Mikko ja Pia Pyhtilä Tansanian Mwanzassa. Tiina ja Olli Kukkonen ovat Ylivieskan seurakunnan nimikkolähetit Angolassa. Suomen Pipliaseuran kautta tuetaan Etelä-Amerikan raamatunkäännös- ja lukutaitotyötä sekä Itä-Euroopan Raamattulähetystyötä. (Seurakunnan nimikkolähetit ja -kohteet 2014.)

Tiina ja Olli Kukkonen, Angola:

Angola itsenäistyi vuonna 1975, ja maassa vallitsi sisällissota lähes 30 vuotta. Sota jätti jälkeensä jakautuneen kansan, kehittymättömän terveydenhuolto- ja koulutusjärjestelmän ja lukuisia orpoja. Kirkko on ollut tukemassa Angolan kehitystä. Kehitystä on tapahtunut paljon kirkon työn ansiosta. Työ on painottunut ihmisten elinolojen parantamiseen sekä rauhan rakentamiseen. Suomen Lähetysseura tukee kirkon tekemää kristillistä kasvatustyötä seurakunnissa, pappien, diakonien ja kansallisten lähetystyöntekijöiden koulutusta. (Lähetystyö Angolassa 2014.)

Angolassa on pieni, mutta aktiivinen kirkko. Valitettavasti maa on köyhä, joten kirkollakaan ei ole paljon rahaa. Angolan seurakunnat eivät pystykään maksamaan työntekijöilleen palkkaa. Angolan tilanteen parantamiseksi on olemassa hanke, jonka tavoitteena on kirkon taloushallinnon ja hankeosaamisen kehittäminen. (Lähetystyö Angolassa 2014.)

Ylivieskan seurakunnan tukemat nimikkolähetit Olli ja Tiina Kukkonen työskentelevät Angolassa. Tiina toimii esikoulun opettajana kummityön tehtävissä Angolan evankelisluterilaisen kirkon työyhteydessä. Olli toimii hallinnon kehittämistehtävissä. Hän auttaa kirjanpidon siirtämisessä tietokoneelle ja opettaa ihmisiä käyttämään ohjelmia. Sähköön saatavuus on yksi haaste työssä. Joinakin päivinä sähköä ei saada lainkaan, jolloin on tehtävä jotain muuta. (Kukkonen & Kukkonen 2012, 2.)

Lähetysseuran kummitoiminta tarjoaa köyhille lapsille ja nuorille mahdollisuuden käydä koulua ja valmistua ammattiin. Tyttöjen koulutuksen tukeminen on erityisen tärkeää yhteiskunnissa, joissa naisten asema on heikko. Kummityö vähentää köyhyyttä ja kohottaa koulutustasoa. (Kirkollinen työ 2014.)

Namibian kirkon kaupunkityö.

Ylivieskan seurakunta tukee Namibian kirkon kaupunkityötä Suomen Lähetysseuran kautta. Suomen Lähetysseuran ansioista kehitystä on tapahtunut paljon. Tuen avulla on muun muassa rakennettu kouluja, teitä, sairaaloita ja kehitetty maanviljelyä. (Perttilä-Siira 2006) Pääkaupungissa, Windhoekissa tuetaan oppilaitoksiin suutautuvaa työtä. Nuoret saavat rippikoulu- ja raamattuopetusta pienryhmissä ja viikonlopun työpajoissa, joissa käsitellään nuorille tärkeitä aiheita. (Lähetystyö Namibiassa 2014.)

Koululaistyön tavoitteena on kristillisen identiteetin vahvistaminen ja uskossa kasvaminen. Koululaisia huolettavat sairaudet, erityisesti HIV ja Aids. Vanhempien kuolema aiheuttaa huolia monelle lapselle ja nuorelle. Väkivaltaa pelätään samoin sitä, että koulua ei voida käydä loppuun. Iloa oppilaille antaa kirkon järjestämät rippikoulut ja raamattupiirit. (ELCIN:n kaupunkityö 2006.) Namibiassa työ voi

viedä puoliset usein eri puolille maata, ja nuoriso muuttaa kaupunkeihin opiskelemaan. Muutokset voivat olla haastavia perheille. Kirkon perhetyö vastaa näihin haasteisiin. (Lähetystyö Namibiassa 2014.)

Pia ja Mikko Pyhtilä, Tansania:

Mikko ja Pia Pyhtilä perheineen toimivat Tansaniassa. Mikko Pyhtilä muun muassa kiertele ”Sinema Leo” elokuva-auton avulla kylissä esittämässä evankelioivia elokuvia. Illan pimetessä elokuvat alkavat. Aluksi näytetään jokin opetusfilmi vaikkapa perhesuhteista tai HIV-aids-kysymyksistä. Illana aikana esitetään myös kristillinen elokuva paikallisella kielellä. Parhaimmillaan elokuvia voi olla katsomassa yli 1500 ihmistä. Vuonna 2011 työmuodon avulla tavoitettiin noin 51 500 ihmistä. (Pyhtilä 2013.)

Pia toimii Suomen Lähetysseuran kummiyhdyshenkilönä nais- ja lapsityön osastolla. Kummityöllä tavoitetaan vaikeuksissa olevia lapsia ja nuoria sekä heidän perheitään. Ongelmat liittyvät köyhyyteen ja nälkään. Työssä vierailaan ihmisten kodeissa ja tavataan yksin eläviä lapsia, sillä hyvin moni lapsi on orpo. Jotkut lapset asuvat taloissa, mutta kaikkein köyhimmät asuvat vain koloissa kukkuloilla. Näille lapsille pyritään antamaan välitöntä apua, ostamaan kenkiä, sukkaa, saippuaa, tyyntyjä ja muita tarvikkeita. (Pyhtilä & Pyhtilä 2012.)

Hosainan teologinen seminaari

Suomen Lähetysseuran kautta tuetaan Hosainan teologista seminaaria Etiopiassa, joka on yksi neljästä eri lääneissä sijaitsevista seminaareista. Seminaaritasoisena siellä on koulutettu yhdeksästä eri synodista, eli hiippakunnasta, tulleita

opiskelijoita vuodesta 1997 lähtien. Oppilaita koulutetaan kolmella eritasoisella linjalla. Kaksi vuotta kestävässä certificate-koulutuksessa opetuskielenä on amhara. Diploma-koulutusta järjestetään englanniksi, jolloin kesto on kolme vuotta. Kandidaatin tutkinto kestää neljä vuotta. Vuosien 1997 ja vuoden 2013 välisenä aikana on valmistunut 222 pastoria tai evankelistaa diploma- tai kandidaattilinjalta. Hiipakunnan alueella toimii neljä raamattukoulua, joiden opetusta seminaraari ohjaa ja valvoo. Useat opiskelijat ovat työskennelleet ennen opintojaan seurakunnissaan. Monet palaavat takaisin seurakuntiinsa opintojen päätyttyä. (Lehtelä 2013, 1.)

Seminaarissa koulutetaan muun muassa pappeja kirkon eri tasoille: seurakuntiin, rovastikuntiin ja Hosainan hiippakuntaan sekä muihin hiippakuntiin. Opiskelijamäärän kasvu on merkki siitä, että seminaarin tasoa arvostetaan. Tämä tuo toimintaan oman haasteensa, sillä opetus- ja asuntolatilat käyvät ahtaiksi. (Blomberg 2007.) Kasvavien opiskelijamäärien takia tarvitaan tukea uusien luokkahuoneiden rakentamiseen. Lisäksi seminaarin on hankala saada riittävästi opettajia töihin. Henkilökunta tarvitsee uusia tietotekniikan laitteita sekä koulutusta laitteiden käyttöön. (Lehtelä 2013, 3.)

Etelä-Amerikan raamatunkäännöstyö- ja lukutaitotyö. Itä-Euroopan Raamattulähetystyö Suomen Pipliaseuran kautta.

Maailman noin 6000-7000 kielen joukosta koko Raamattu on käännetty noin 485 kielelle. Raamatunkäännöstyön tarkoituksena on, että ihmiset kaikkialla voisivat lukea ja kuulla rakastavasta Jumalasta. Raamatunkäännöstyö vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Omakielinen Raamattu saa aikaan muutoksen, jolla on merkitystä yksityisille kristityille ja kokonaisille kansoille. Jotta käännöksen kieli

säilyy ajanmukaisena ja ymmärrettävänä, kaikilla kielillä tarvitaan raamatunkäännösten jatkuvaa uudistamista. (Raamatunkäännöstyö 2014.)

Raamattua käännettäessä autetaan oman kielen syntymistä. Oma kieli on tärkeä osa ihmisten käsitystä itsestään. Raamatun käännöstyön avulla syntyy kirjakieliä ympäri maailman. Kirjakielen avulla voidaan opettaa ihmisiä lukemaan ja kirjoittamaan. Oikeus opetukseen on osa YK:n ihmisoikeusjulistusta. Pipliaseurat ympäri maailman tekevät töitä sen eteen, että lukutaito tavoittaisi ihmisiä kielestä, iästä tai sukupuolesta riippumatta. Ainoastaan lukutaitoinen henkilö pystyy kokonaisvaltaisesti osallistumaan yhteisönsä ja yhteiskuntansa toimintaan. Raamatun käännöstyö ja lukutaitotyö tukevat toisiaan. Käännöstyön avulla syntyy sanakirjoja ja lukutaitomateriaalia. (Lukutaitotyö 2014.)

LÄHTEET

Blomberg, E. 2007. Hosainan Mekane Yesus seminaarin hankeraportti. Suomen Lähetysseura. Raportointiaika 1.7. – 31.12.2006.

ELCIN:n kaupunkityö. 2006. Suomen Lähetysseuran hankeraportti. Hankkeen numero 1203. Raportointiaika 1.7. – 31.12.2006.

Kirkollinen työ. 2014. Suomen Lähetysseura. WWW-dokumentti. Saatavissa http://www.suomenlahetykseura.fi/ls_fi/sivut/tyomme/kirkollinen_työ. Luettu 10.4.2014.

Kukkonen, O. & Kukkonen T. 2012. Ystäväkirje 19.9.2012.

Lehtelä, S. 2013. Hosainan teologisen seminaarin raportti 2/2013. Suomen Lähetysseura. WWW-dokumentti. Saatavissa http://seurakuntapalvelut.suomenlahetykseura.fi/fi/seurakuntapalvelut/?a=docs&congregation_no=281. Luettu 13.4.2014.

Lukutaitotyö. 2014. Suomen Pipliaseura. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://www.piplia.fi/kansainvalinen-tyo/lukutaito>. Luettu 10.4.2014

Lähetystyö Angolassa. 2014. Suomen Lähetysseura. WWW-dokumentti. Saatavissa https://www.suomenlahetysseura.fi/ls_fi/sivut/tyomme/maat/lahetystyo_angolassa/. Luettu 10.4.2014

Lähetystyö Namibiassa. 2014. Suomen Lähetysseura. WWW-dokumentti. Saatavissa https://www.suomenlahetysseura.fi/ls_fi/www/lahetysseura/etusivu/tyomme/maat/lahetystyo_namibiassa/. Luettu 10.4.2014.

Perttilä-Siira, P. 2006. Namibian työaluekirje 2/2006. 28.11.2006.

Pyhtilä, M. 2014. Kahdeksan nälkää. Blogi-teksti. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://maanrako.blogspot.fi/2014/01/kahdeksan-nalkaa.html>. Luettu 9.4.2014.

Pyhtilä, M. 2013. Sinema Leo, elokuvia Pohjois-Tansanian kylissä. Blogi-teksti. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://maanrako.blogspot.fi/2013/08/sinema-leo-elokuvia-pohjois-tansanian.html>. Luettu 10.4.2014.

Pyhtilä, M. & Pyhtilä, P. 2012. Ystäväkirje 2/2012.

Raamatunkäännöstyö. 2014. Suomen Pipliaseura. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://www.piplia.fi/kansainvalinen-tyo/raamatunkaannostyo/>. Luettu 10.4.2014

Seurakunnan nimikkolähetit ja –kohteet. 2014. Ylivieskan seurakunta. WWW-dokumentti. Saatavissa <http://www.ylivieskanseurakunta.fi/index.php?pid=lahetystyo>. Luettu 10.4.2014.

KÄÄNNÖSTEHTÄVÄ 1

Käännä lauseissa oleva swahilin kielinen sana suomeksi katkoviivan päälle.

1. Pallo on **zungurun** muotoinen. Mitä tarkoittaa **zunguru**?

2. **Njua** nousee aamulla idästä ja laskee illalla länteen.

3. Lumi on **eupen** väristä. Mikä tämä väri on suomeksi?

4. Afrikassa ihmisten kotina ei aina ole talo. Jotkut asuvat pienessä

nyambadogossa.

5. **Daraja** menee joen yli. Sen avulla joen ylitys on helpompaa. Ei tarvitse veneillä eikä uida yli.

6. Afrikan monet **barabarat** ovat huonokuntoisia, joten autolla ajaminen on vaikeaa ja hidasta.

7. Afrikassa **msitu** on aivan erilainen kuin Suomessa. Tansanian **msituissa** kasvaa muun muassa apinanleipäpuuta.

— — — — —

8. Afrikassa on sadekausi, sekä **kavu**-kausi. **Kavun** takia vilja ei pääse kasvamaan pelloilla, jos sateita ei tule. Aavikot ovatkin sateiden puuttumisen takia hyvin **kavu**.

— — — — —

KÄÄNNÖSTEHTÄVÄ 2

Käännä lauseissa oleva swahilin kielinen sana suomeksi katkoviivan päälle.

1. Kuvassa on **kisima**. Siitä saadaan vettä. Vedenhakumatkat ovat usein hyvin pitkiä. Vesi nostetaan ämpäriin tai muuhun astiaan ja kannetaan kotiin.

— — — — —

2. **Pana** on kapean vastakohta.

— — — — —

3. Ei pieni, vaan **kubwa**.

— — — — —

4. Mikä numero on **sita**? Suomessa tämä numero tarkoittaa myös erästä puulajia.

— — — — —

5. Aavikot ovat täynnä **mchangaa**.

— — — — —

6. **Dogo** on ison vastakohta.

— — — — —

7. Vesi virtaa **mtossa**. Ylivieskan vieressä virtaa Kala-**mto**.

— — — — —

8. < - - - - - Tämä on **zunguran** muotoinen.

— — — — —

9. **Njua** nousee aamulla idästä ja laskee illalla länteen.

— — — — —

KÄÄNNÖSTEHTÄVÄ 3

Käännä lauseissa oleva *swahilin* kielinen sana suomeksi katkoviivan päälle.

1. **Shamballa** kasvaa viljaa.

— — — — —

2. Tansanian pohjoisosassa sijaitsee Victoria-**ziva**. Se on Afrikan suurin **ziva**. Suomen suurin **ziva** on Saimaa. Ylivieskasta löytyy muun muassa Keka-, Törmä-, ja Iso-Kähtävän-**ziva**.

— — — — —

3. Pitkän vastakohta on **fupi**

— — — — —

4. **Daraja** menee joen yli. Sen avulla joen ylitys on helpompaa. Ei tarvitse veneillä eikä uida yli.

— — — — —

5. Tansanian lipun keskimäinen väri on swahiliksi **eusi**. Mikä se on suomeksi?

— — — — —

(Flag of Tanzania Clipart 2009).

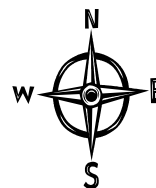
6. **Kumi** tarkoittaa numeroa 10. Kirjoita tämä numero kirjaimin katkoviivalle

— — — — —

7. Pallo on **zungurun** muotoinen. Mitä tarkoittaa **zunguru**?

8. Kuvassa näet kompassin, jonka avulla saat selville ilmansuunnat. Kirjaimet ovat lyhenteitä ilmansuuntien englanninkielisistä nimistä. Mikä ilmansuunta on **kaskazini**, jota kuvastaa kirjain N?

9. Tämän tehtävän numero olisi swahiliksi **tisa**. Kirjoita tämä numero suomeksi kirjaimin.

10. Tansanian lipun vasemman ylänurkan värin nimi on swahiliksi **kijani**. Mitä se tarkoittaa suomeksi?

11. Lumi on **eupen** väristä. Mikä tämä väri on suomeksi?

LÄHTEET

Flag of Tanzania Clipart. 2009. Classroom Clipart. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://classroomclipart.com/clipart-view/Clipart/World_Flags/Tanzania_flag_jpg.htm. Luettu 13.4.2014.

7. Apinanleipä-**mti**. Mikä on tämä **mti**?

— — —

8. Ohuen vastakohta on **mnene**.

— — — —

KÄÄNNÖSTEHTÄVIEN VASTAUKSET

KÄÄNNÖSTEHTÄVÄ 1

1. Pallo on **zungurun** muotoinen. Mitä tarkoittaa **zunguru**?

_ P _ _ Y _ _ Ö _ _ R _ _ E _ _ Ä _

2. **Njua** nousee aamulla idästä ja laskee illalla länteen.

_ A _ U _ _ R _ _ I _ _ N _ _ K _ _ O _

3. Lumi on **eupen** väristä. Mikä tämä väri on suomeksi?

_ V _ _ A _ _ L _ _ K _ _ O _ _ I _ _ N _ _ E _ _ N _

4. Afrikassa ihmisten kotina ei aina ole talo. Jotkut asuvat pienessä

nyambadogossa.

_ M _ _ A _ _ J _ _ A _

5. **Daraja** menee joen yli. Sen avulla joen ylitys on helpompaa. Ei tarvitse veneillä eikä uida yli.

_ S _ _ I _ _ L _ _ T _ _ A _

6. Afrikan monet **barabarat** ovat huonokuntoisia, joten autolla ajaminen on vaikeaa ja hidasta.

_ T _ _ I _ _ E _

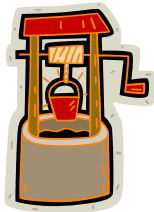
7. Afrikassa **msitu** on aivan erilainen kuin Suomessa. Tansanian **msituissa** kasvaa muun muassa apinanleipäpuuta.

M _E_ **T** _S_ _Ä_

8. Afrikassa on sadekausi, sekä **kavu**-kausi. **Kavun** takia vilja ei pääse kasvamaan pelloilla, jos sateita ei tule. Aavikot ovatkin sateiden puuttumisen takia hyvin **kavu**.

K **U** _I_ _V_ _A_

KÄÄNNÖSTEHTÄVÄ 2

1. Kuvassa on **kesima**. Siitä saadaan vettä. Vedenhakumatkat ovat usein hyvin pitkiä. Vesi nostetaan ämpäriin tai muuhun astiaan ja kannetaan kotiin.

K _A_ _I_ _V_ _O_

2. **Pana** on kapean vastakohta.

L _E_ _V_ _E_ _Ä_

3. Ei pieni, vaan **kubwa**.

I _S_ _O_

4. Mikä numero on **sita**? Suomessa tämä numero tarkoittaa myös erästä puulajia.

K _U_ _U_ _S_ _I_

5. Aavikot ovat täynnä **mchangaa**.

H _I_ _E_ _K_ _K_ _A_

6. **Dogo** on ison vastakohta.

_ P _ _ I _ _ E _ _ N _ _ I _ _

7. Vesi virtaa **mtossa**. Ylivieskan vieressä virtaa Kala-**mto**.

_ J _ _ O _ _ K _ _ I _ _

8. <----- Tämä on **zunguran** muotoinen.

_ Y _ _ M _ _ P _ _ Y _ _ R _ _ Ä _ _

9. **Njua** nousee aamulla idästä ja laskee illalla länteen.

_ A _ _ U _ _ R _ _ I _ _ N _ _ K _ _ O _ _

KÄÄNNÖSTEHTÄVÄ 3

Käännä lauseissa oleva *swahilin* kielinen sana suomeksi katkoviivan päälle.

1. **Shamballa** kasvaa viljaa.

_ P _ _ E _ _ L _ _ T _ _ O _

2. Tansanian pohjoisosassa sijaitsee Victoria-**ziva**. Se on Afrikan suurin **ziva**. Suomen suurin **ziva** on Saimaa. Ylivieskasta löytyy muun muassa Keka-, Törmä-, ja Iso-Kähtävän-**ziva**.

_ J _ _ Ä _ _ R _ _ V _ _ I _

3. Pitkän vastakohta on **fupi**

_ L _ _ Y _ _ H _ _ Y _ _ T _

4. **Daraja** menee joen yli. Sen avulla joen ylitys on helpompaa. Ei tarvitse veneillä eikä uida yli.

_ S _ _ I _ _ L _ _ T _ _ A _

5. Tansanian lipun keskimäinen väri on swahiliksi **eusi**. Mikä se on suomeksi?

_ M _ _ U _ _ S _ _ T _ _ A _

(Flag of Tanzania

Clipart 2009).

6. **Kumi** tarkoittaa numeroa 10. Kirjoita tämä numero kirjain katkoviivalle

_ K _ _ Y _ _ M _ _ M _ _ E _ _ N _ _ E _ _ N _

7. Pallo on **zungurun** muotoinen. Mitä tarkoittaa **zunguru**?

_ P _ _ Y _ _ Ö _ _ R _ _ E _ _ Ä _ _

8. Kuvassa näet kompassin, jonka avulla saat selville ilmansuunnat. Kirjaimet ovat lyhenteitä ilmansuuntien englanninkielisistä nimistä. Mikä ilmansuunta on **kaskazini**, jota kuvastaa kirjain N?

_ P _ _ O _ _ H _ _ J _ _ O _ _ I _ _ N _ _ E _ _ N _

9. Tämän tehtävän numero olisi swahiliksi **tisa**. Kirjoita tämä numero suomeksi kirjaimin.

_ Y _ _ H _ _ D _ _ E _ _ K _ _ S _ _ Ä _ _ N _

10. Tansanian lipun vasemman ylänurkan värin nimi on swahiliksi **kijani**. Mitä se tarkoittaa suomeksi?

_ V _ _ I _ _ H _ _ R _ _ E _ _ Ä _

11. Lumi on **eupen** väristä. Mikä tämä väri on suomeksi?

_ V _ _ A _ _ L _ _ K _ _ O _ _ I _ _ N _ _ E _ _ N _

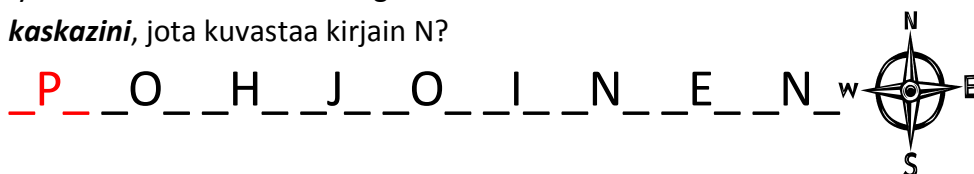
LÄHTEET

Flag of Tanzania Clipart. 2009. Classroom Clipart. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://classroomclipart.com/clipart-view/Clipart/World_Flags/Tanzania_flag_jpg.htm. Luettu 13.4.2014.

KÄÄNNÖSTEHTÄVÄ 4

Käännä lauseissa oleva swahilin kielinen sana suomeksi katkoviivan päälle.

1. Kuvassa näet kompassin, jonka avulla saat selville ilmansuunnat. Kirjaimet ovat lyhenteitä ilmansuuntien englanninkielisistä nimistä. Mikä ilmansuunta on **kaskazini**, jota kuvastaa kirjain N?

2. Entä mikä ilmansuunta on **kusini**, jota kuvastaa kirjain S?

E _T_ _E_ _L_ _Ä_

3. Jos **juu** tarkoittaa yllä, niin mitä tarkoittaa **chini**?

A _L_ _L_ _A_

4. Jos et ole terve, olet **mgonjwa**. Mitä se tarkoittaa?

S _A_ _I_ _R_ _A_ _S_

5. Swahiliksi tämän tehtävän numero olisi **tano**. Kirjoita tämä numero suomeksi kirjaimin

V _I_ _I_ _S_ _I_

6. Afrikassa **msitu** on aivan erilainen kuin Suomessa. Tansanian **msituissa** kasvaa muun muassa apinanleipäpuuta.

M _E_ _T_ _S_ _Ä_

7. Apinanleipä-*mti*. Mikä on tämä *mti*?

P _U_ _U_

8. Ohuen vastakohta on *mnene*.

P _A_ _K_ _S_ _U_